

BUITEN

12^E JAARGANG N^O. 8.

ZATERDAG 23 FEBRUARI 1918.

Foto C. Steenbergh.

IN DE STAD VAN DE JAARBEURS. DE OUDE GRACHT BIJ DE STADHUISBRUG
TE UTRECHT.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

DE OUDE GRACHT BIJ DE STADHUISBRUG TE UTRECHT, ILLUSTRATIE	BLZ. 85
JACK DE ZANGER, DOOR HUBERT FOOTNER (19)	86
SWAENVLIET EN BETJE WOLFF, DOOR A. L.	87
DE BOUWVALLEN VAN BAÄLBEEK, DOOR MAURITS WAGENVOORT, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 88—89
DE LANGUEDOC'SCHE SCHORPIOEN (VERVOLG), DOOR J. H. FABRE, VERTAALD DOOR G. H. PRINSEN GEERLIGS,	BLZ. 89
BOERENWIJSHEID, DOOR G.	90
DUIVEN, DOOR C. S. TH. VAN GINK, GEÏLL.	BLZ. 90—93
GECONSERVEERDE BLOEMEN, DOOR G.	BLZ. 93
UIT HET ZIELELEVEN DER DIEREN, DOOR G. DE GRAAF	93
DE PREEKSTOEL IN DE LUTHERSCHE KERK TE MONNIKENDAM, DOOR A. L., GEÏLLUSTREERD	93
HELSINGFORS, DOOR G. WIJGMANS, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 94—95
WILDE DIEREN DIE IK GEKEND HEB, DOOR E. THOMPSON SETON (8)	BLZ. 96
BIJ DEN VUURTOREN VAN MARKEN, ILLUSTRATIE	96

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

Afzonderlijke nummers: Prijs 25 cts.

JACK DE ZANGER.

EEN GESCHIEDENIS UIT HET HOOG NOORDEN VAN CANADA,
(19) DOOR HUBERT FOOTNER.

JACK was erg verlegen met Sir Bryson's houding jegens hem gedurende dien dag. Zoals we reeds gelegenheid hebben gehad op te merken, was het kleine mannetje al aanmerkelijk bijgedraaid. Hij was kalm; hij gaf geen bevelen meer, uitte geen klachten, en was hoogst dankbaar voor al wat er voor hem gedaan werd. Dit was een heele verandering. Telkens als Jack hem naderde, werd hij pijnlijk verlegen. Terzeldertijd zocht hij Jack telkens op en begon gesprekjes, die op niets uitliepen. Het was duidelijk dat hij iets op het hart had, dat hij moeilijk kon uiten. Eindelijk bracht hij het er uit. Gedurende een van de rustpoozen zaten zij allen op het gras, en Jack was druk bezig met het schoonmaken van het kostbare „kanon”, zoals hij het uit de grap noemde. Hij deed dit met een hemdsmouw die hij voor dit doel had opgeofferd. Plotseling kwam Sir Bryson wat dichter naar hem toe.

„Jongmensch,” begon hij, en zijn deftige toon kon zijn oprecht gevoelde ontroering niet verbergen, „men zegt mij, dat ge gisteren mijn leven gered hebt. Ik herinner mij hier zelf niet veel van.”

Jack keek verschrikt op en fronste de wenkbrauwen. „O, dat was de moeite niet waard,” zeide hij haastig. „Iedereen deed wat hij kon.”

„En dat je ook Linda en Mevrouw Worsley gered hebt. Dat was een moedige daad.”

„Vassall zou dat ook wel gedaan hebben, als hij er even dicht als ik bij was geweest,” zeide Jack kortaf. „Zwijg u er alstublieft verder over. Ik zou anders nog verlegen worden.”

„Het moet toch eens gezegd worden,” hield Sir Bryson aan. „Maar het is moeilijk... ik weet niet goed....”

Jack begreep niet goed met welke moeilijkheid de oude man te kampen had. Hij stond op. „O, dat hoorde er allemaal zoo bij,” zeide hij onhandig. „U hoeft heelemaal niet het gevoel te hebben, dat de situatie tusschen ons er door veranderd is.”

Ook Sir Bryson stond op. Niettegenstaande zijn verwarde haren, verformfaaide kleeven en verwaarloosd uiterlijk, was de kleine gouverneur toch nooit waardiger dan nu. „Je begrijpt me niet,” zeide hij. „Ik... ik ben je dankbaar, heel dankbaar. Bovendien heb ik spijt van dingen die ik gezegd heb. Ik wensch dat hier te erkennen in het bijzijn van onze vrienden die er bij waren toen ik ze zeide.”

Jack wendde zich verlegen af. „'t Is heel vriendelijk van u dat u dat zegt, Sir Bryson,” mompelde hij.

Hiermede was het incident voor het oogenblik gesloten. De

atmosfeer was er erg door opgefrischt. Het gaf Jack echter aanleiding tot iets waarvan hij zich moest ontlasten. Hij wachtte totdat hij Sir Bryson apart kon nemen. „Sir Bryson,” zeide hij koppig, „ik wou u even zeggen, dat ik het zoo beschouw, dat het feit dat ik u nu van dienst kan zijn, mij heelemaal niet begerlijker maakt als dinget naar de hand van uw dochter.”

Sir Bryson maakte een afwerend gebaar. „Onder de gegeven omstandigheden,” ging Jack voort, „wensch ik haar evenmin tot vrouw als u mij tot schoonzoon wensch. Miss Linda en ik zijn overeengekomen, dat wij niet meer met elkaar zullen omgaan tot ik er in geslaagd ben mijn naam te zuiveren.”

Hier gaven zij elkaar de hand op. Later maakten Vassall en Baldwin Ferrie van de gelegenheid gebruik het voorbeeld van hun meester te volgen, door Jack te vragen hun de hand te willen schudden. Voor het overige van dien dag bewoog zich Jack in een atmosfeer, warm van hun dankbaarheid en bewondering. Natuurlijk was dit op zichzelf niet onaangenaam, doch hij had toch een gevoel alsof al wat er gebeurde er toe bijdroeg om de banden die hem omknelde, een beetje nauwer aan te halen. Met iedere mijl, naarmate zij het einde van de reis naderden, en de hinderpalen verdwenen, werd hij somberder gestemd. Hij mocht zich nu in de gunst van Sir Bryson verheugen, doch in zijn eigen achtung was hij niet gestegen. De onoverkomelijke moeilijkheid was, dat het meisje dat hij niet verlangde, als een allonge was vastgehecht aan den goeden naam, die hij noodig had.

Tegen het einde van den dag leidde hij zijn bestofte en doodmoede voortstropelende gezelschap den heuvel af naar den oever tegenover Fort Cheever. Daar bracht een vuur dat een hoogen rookzuil omhoog zond, en dat op den oever was aangelegd, Davy Cranston spoedig in een cano naar den overkant om te onderzoeken wat er was. De knaap was stom van verbazing toen hij hen zag.

Jack brandde van verlangen hem een vraag te doen, doch was niet bij machte Mary's naam over de lippen te krijgen. Naarmate zij den anderen wal naderden, begon zijn hart sneller te kloppen. Hij vroeg zich af of hij haar te zien zou krijgen. Hij maakte zich-zelfen wijs dat hij het eigenlijk niet hoopte, en onderwijl verlangde hij er naar zoo als een woestijnreiziger naar water verlangt.

HOOFDSTUK XV.

EEN EXPEDITIE MET DRIE DEELNEMERS.

Mary vertoonde zich nergens in de buurt van het fort.

Jack bracht den halven nacht door met het bepraten van allerlei dingen met David Cranston in den winkel. Hij vond er een groote verlichting in, zich te kunnen ontlasten tegenover een man die enkel rookte en begrijpend knikte, zonder drukte te maken.

„Je hoeft me niet uit te leggen dat je geen dief bent,” zeide Cranston bedaard.

Dit was al wat hij over het onderwerp zeide. Wat het vrouwelijke element in zijn moeilijkheden betrof, hierover zweeg Jack noodzakelijkerwijs.

„Als mijn zoons een paar jaar ouder waren,” zeide Cranston. „Maar nu ben ik hier aan handen en voeten gebonden.”

Jack dankte hem kortaf. „Dit is 'n kwestie waar ik zelf voor zal moeten vechten,” zeide hij. „Ik zou nooit kunnen toestaan dat je je tijd daar aan gaf.”

„Je zult zeker 'n paar van de lui van 't gezelschap van Sir Bryson mee terug nemen,” zeide Cranston.

Jack schudde het hoofd. „Humpy Jull is 'n goeie vent,” zeide Jack, „maar hij kan niet rijden, en ik zal moeten rijden als de duivel. Vassall heeft ook 'n goeie kop op z'n schouders op zijn manier, maar allebei zouden ze me maar slapper maken. Zij kennen het volk hier niet. Ze kunnen ze niet overbluffen. Zij zouden hun hutten niet kunnen binnenloopen, en tegen de schooiers zeggen dat ze naar den duivel kunnen loopen.”

Cranston glimlachte. „Dat is natuurlijk bij wijze van spreken.” Cranston dacht een oogenblik na. „Neem Davy mee,” zeide hij. „De jongen heeft moed. Hij zou maar al te graag meegaan.”

Jack was meer geroerd dan hij wilde toonen. „Dat is verd... aardig van je,” gromde hij. „Maar ik kan 't niet aannemen,” voegde hij er luid bij. „'t Is 'n veel te groote verantwoording. Jean Paul is handig genoeg om in te zien dat hij mij altijd machteloos zou kunnen maken door den knaap.”

„Wat stel je dan zelf voor?” vroeg Cranston.

„Ik ga alleen,” zeid Jack koppig.

Cranston sloeg met zijn vuist op den toonbank. „Nee, bij God!” riep hij uit. „Ik ben hier baas. Je weet even goed als ik dat het altijd waaghalzerij is hier alleen rond te rijden... zelfs de penrijden van een dorp Roodhuiden die niet in 'n al te beste stemming zijn. Dat is ze eenvoudig verleiden je te vermoorden! En hoe zouden wij ze kunnen veroordeelen als ze 't dan deden ook?”

Jack's gezicht werd harder. „Ze zouden me niet vermoorden,” zeide hij, „omdat ik niet bang voor ze ben.”

„Best, maar 't is toch 'n te groote waag.”

„Je zoudt er geen been in zien om 't zelf te doen.”

„Daar praten we niet over. Maar ik ben hier baas en ik ver-

„Maar je bent mijn baas niet,” mompelde Jack.

„Dat doet er niet toe, maar ik kan 't je dan toch wel beletten, m'n jongen,” zeide Cranston koppig. „Voor 'n dergelijk doel krijg je van mij geen uitrusting.”

Jack haalde de schouders op, en deed alsof hij de zaak verder liet rusten. Cranston had kunnen zien aan Jack's vastberaden gezicht dat dit niet zoo was, doch de factor dacht dat hij de situatie in handen had.

„Morgenochtend zullen we er Sir Bryson over spreken,” ging Cranston voort.

„Bah! Sir Bryson!” mompelde Jack.

„Ik zal hem er toe bewegen, Vassall in een cano naar de Crossing te sturen met een brief voor de politie. Ik zal hem mijn jongen Angus en een Indiaanschen jongen meegeven. Binnen een paar dagen komt de stoomboot, en die kan dan de politie meebrengen. Als de boot de Crossing bereikt, voordat zij er zijn, zal de kapitein teruggaan om de politie te halen. Als ze 'n beetje geluk hebben, kunnen ze binnen een week terug zijn.”

„'n Week!” dacht Jack. „Wat zou ik al dien tijd moeten uitvoeren? Zeker op mijn duimen bijten?”

Tegen den morgen had Jack zijn plan klaar. Hij werd slechts verhinderd het onmiddellijk te gaan uitvoeren, door zijn vurige verlangen Mary te zien, al wilde hij het niet tegenover zichzelf erkennen, dat dit de reden was, waarom hij den heelen morgen om het fort bleef rondhangen. Hij wachtte tot na het midden van den dag, in de meening dat Cranston hem zeker wel ten eten zou vragen, doch de uitnodiging kwam niet. Jack wist dit niet, doch de factor had al jaren geleden het verleen van gastvrijheid aan zijn disch moeten opgeven. Juffrouw Cranston greep juist dergelijke gelegenheden aan om haar woeste en perverse natuur te toonen. Ondertusschen liet Jack zich zooveel mogelijk zien voor de vensters van het huis van den factor. De dames van Sir Bryson's gezelschap kwamen den geheelen morgen niet uit het pakhuis waar zij ingekwartierd waren, en dus stond Jack tenminste niet onder het onmiddellijke toezicht van Linda. Zijn volhouden was tevergeefs. Mary liet zich niet eenmaal zien. Tegen den middag had hij zich opgewerkt tot een geweldige woede, geboren uit een zich opgedrongen gevoel van verongelijking. „Ze had tenminste een woord van welkom voor een blanke jongen over hebben,” dacht hij bitter, met opzet haar zijde van de kwestie over het hoofd ziende, die zij hem anders reeds duidelijk had gemaakt. Eindelijk gaf hij het op en verwijderde zich van het fort.

Terwijl hij oppaste niet door Cranston te worden gezien, ging hij naar het Indiaansche dorp, dat op een plateau aan de rivier lag, een halve mijl ten westen van het fort. Na het bereikt te hebben, zocht hij het opperhoofd op, en wist langzamerhand het gesprek op paarden te brengen. Even later werden er reeds onderhandelingen gevoerd, en binnen een uur was Jack eigenaar van twee behoorlijke ponnies, met een zadel voor de eene en een pakzadel voor de andere. Eenigen van de Indianen hadden met Cranston handel gedreven, en door van de eene tepee naar de andere te gaan en een premie boven de prijzen van de Compagnie te beloven, was Jack in staat het voedsel dat hij noodig had, en een Winchester en ammunitie bij elkaar te krijgen. Hij betaalde dit alles met een order tot betaling op Cranston af te geven, vergezeld van een briefje, dat aldus luidde:

Waarde Cranston,

Ik hoop dat je me dit niet kwalijk zult nemen. Ik heb een gevoel alsof jij de eenige vriend bent dien ik heb, en ik wil je niet ergeren, maar ik móét gaan. Als ik een heele week om 't fort moest rondhangen zonder iets te doen, zou ik gek worden. Maak je maar niet ongerust over mij. Ik weet precies wat ik moet doen, en ik word heusch niet vermoord. Binnen een paar dagen breng ik je je paarden, en meteen Garrod en Jean Paul mee terug, of ik moest ze moeten begraven.

Vertel jij het maar aan Sir Bryson en z'n lui.

De groeten aan Mary.

Jack.”

Tegen negen uur had hij reeds vijftig mijlen afgelegd, en toen moest hij wel halt houden omdat zijn met gras gevoede paarden niet verder konden. Hij liet ze los, at wat en rolde zich in zijn dekens bij het vuur, doch niettegenstaande zijn vermoeidheid, kon hij toch den slaap niet vatten. Hij bevond, dat hij, hoe hard hij ook gereden had, toch de pijn in zijn borst niet had kunnen ontrijden. „Mary! Mary! Mary!” klonk het met iederen hartslag.

Slapeloosheid was iets nieuws voor Jack. Tegen zichzelf vloekend, sloot hij vastbesloten de oogen en trachtte te slapen, doch tevergeefs. Hij stond dus maar weer op en gooide nog wat brandstof op het vuur. Hij stak zijn pijp aan en liep op het gras der prairie op en neer en keek op naar de stille sterren om vrede. Als hij aan de paarden wat van zijn eigen rusteloosheid had kunnen mededeelen, zou hij voortgereden hebben, doch nu stonden de arme dieren daar dichtbij met hangende koppen, te moe om te eten.

Eindelijk viel hij in slaap, natuurlijk, doch werd bijna onmiddellijk weder wakker door, naar het hem toeleek, verwijderd hoefgetrappel. In de wildernis is dit een beteekenisvol geluid, en, terwijl hij overeind ging zitten, luisterde hij aandachtig. Aan de beweging der sterren zag hij dat er verscheidene uren waren verlopen sedert hij in slaap viel. Het konden zijn eigen paarden niet zijn, omdat die blokken aan de pooten hadden. In ieder geval naderden er meer dan twee. Ze kwamen uit de richting

van het fort. Terwijl Jack de wenkbrauwen fronste, vroeg hij zich af of Cranston zoo ver zou gaan te trachten hem de uitvoering van zijn plan te beletten. Met instinctmatige voorzichtigheid trok hij zich van het vuur terug, en hurkte neer in de schaduw van een wilgenboschje.

Er kwamen vier paarden aandraven. Jack's beide paarden kwamen naar hen toe sukkelen uit de duisternis, een welkom hinnekend. Het vuur vlamde tusschen Jack en de pas-aangekomenen, en hij kon hen niet goed zien. Hij voelde dat het twee ruiters waren, en toen zij zich uit den zadel lieten glijden, bleek het dat een van hen rokken aan had. Een oogenblik teekenden zij zich af tegen het schemerachtige licht van den oostelijken hemel, en Jack's hart begon tegen zijn ribben te bonzen. Voorzeker was er slechts één zoo gracielijk hoofd, dat op zulke mooie schouders rustte, doch hij kon het niet gelooven. Toen naderden zij zijn vuur, en zag hij het werkelijk: het was Mary Cranston met Davy.

Zij zag zijn in-elkaar-gefrommelde deken bij het vuur liggen, en keek naar de plaats waar hij neerhurkte, terwijl het licht van het vuur vreemde, sterke schaduwen op haar verlangende gezicht wierp. „Jack!” riep zij zacht. De stem klopte rechtstreeks aan zijn hart.

Zijn koppigheid liet hem in den steek. Hij kwam langzaam naar hen toe, over het geheele lichaam bevend, en vreeselijk verlegen. „Wat doen jullie hier?” vroeg hij met bevende stem.

„Wij gaan met je mee,” mompelde Mary. Ook haar stem beefde alsof haar hart haar in de keel klopte.

Er volgde een oogenblik van stilte. Jack keek haar aan als een onwaardig zondaar, die niettemin den hemel voor zich ziet opengaan.

„Ben je niet blij ons te zien?” vroeg Davy, terwijl hij naar hem toekwam.

Maar Jack kon geen woord uitbrengen. Terwijl hij plotseling zijn armen om de schouders van den knaap sloeg, drukte hij hem tot Davy er van begon te schreeuwen. Het was voor Mary bedoeld, en zij zag dit. Terwijl zij zich op den grond liet zakken, deed zij alsof zij erg druk bezig was met het vuur op te rakelen.

Zij begonnen allerlei malle praatjes te uiten zonder dat iemand er zich om bekommerde hōe mal; zij lachten om niets, en deden telkens dezelfde vragen zonder dat iemand op het antwoord lette. Jack ging haastig hun paarden afzadelen en een blok aan de pooten doen. Toen hij hiermede eindelijk gereed was, en ze los gelaten waren, kwam hij naar Mary toe. Zij was bezig de etenskist voor den dag te halen en thee te zetten. Davy ging heen om palen te snijden voor hun beider tentjes.

„Je wilt nu toch goede vrienden zijn, nietwaar?” zeide Jack smeekend, „na wat je pas geleden zei!” (*Wordt vervolgd.*)

SWAENVLIET EN BETJE WOLFF.

Kort geleden brachten de dagbladen het bericht, dat de tegenwoordige eigenaar de laatste overblijfselen van het buiten Swaenvliet aan den Volgerweg in de Beemster, een hek met poorthuis, laatstelijk afgebeeld in „Buiten” van 27 Nov. 1915 (blz. 569), in behoorlijken toestand wil brengen, na de toezegging van den minister van Binnenlandsche Zaken, dat hiervoor een subsidie verleend zal worden.

Niet over het heuglijke van dit bericht willen wij uitweiden. We willen slechts iets zeggen over de mededeeling, aan dit bericht toegevoegd, dat Elisabeth Wolff geboren Bekker, met haar vriendin Aagje Deken een groot gedeelte van haar leven op „Swaenvliet” heeft doorgebracht, en daar o. a. het Beemster winterleven heeft bezongen.

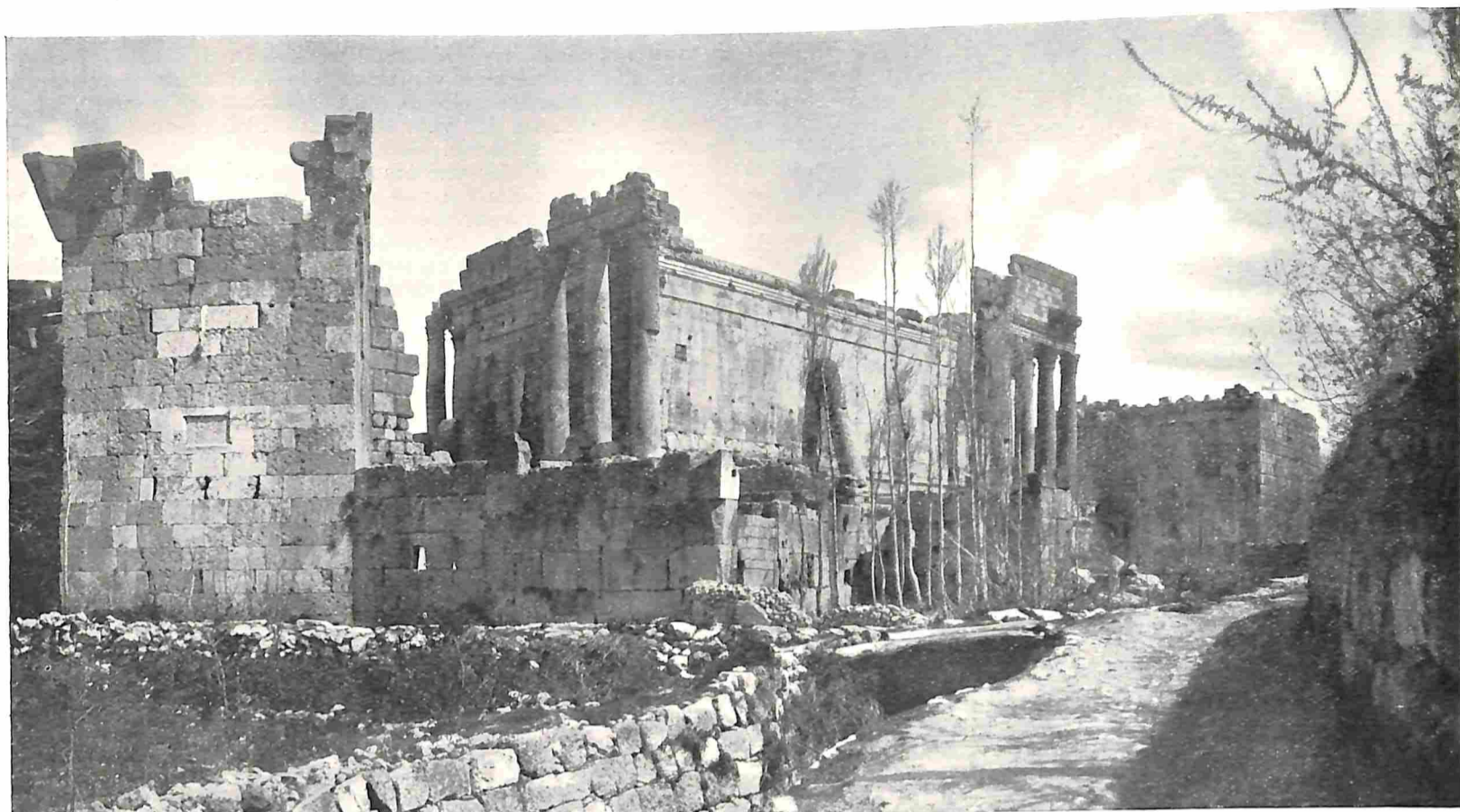
Ons is daarvan niets bekend en wij twijfelen aan de juistheid er van.

Elisabeth Wolff was gehuwd met den predikant Adrianus Wolff, den Beemster predikant, wiens pastorie in Midden-Beemster (de z. g. n. „buurt”) stond en nog staat, en dáár woonde ook Betje, zijn vrouw. In 1777 verloor zij haar man, ging met haar vriendin Aagje Deken samen wonen, eerst nog in de Beemster, maar spoedig daarop verhuisden de vriendinnen naar de Rijk, waar zij woonden in het in „Buiten” van 25 Mei 1912 afgebeelde huisje, waarmee hun letterkundige samenwerking een aanvang nam, die zij in 1781 op „Lommerlust” te Beverwijk voortzetten. Hiermee is niet ontkend, dat Betje Wolff wel eens op „Swaenvliet” vertoefd heeft, maar dat zij er „een groot gedeelte van haar leven” heeft doorgebracht, is toch niet geheel juist.

Intusschen kan „Swaenvliet” toch wel een historische buitenplaats genoemd worden, omdat het 't buitenverblijf was van Dirk van Os, mede-oprichter van de Oost-Indische Compagnie, die den grooten stoot gaf tot de droogmaking van de Beemster en wiens nageslacht er tot in de vorige eeuw woonde.

Ten slotte een vraag aan de Rijkscommissie voor de Nederlandsche monumenten: zouden de beide fraaie beelden, thans staande in den tuin van het Rijksmuseum en afkomstig van het hek van „Swaenvliet”, niet op hun oude plaats kunnen worden teruggebracht, waar ze behóóren, nu dat hek toch in goeden toestand wordt hersteld, dank zij een subsidie, die aanleiding geeft te veronderstellen, dat op goed onderhoud bij voortdurend zal worden gelet? Laat men toch slechts in het alleruiterste geval in en bij musea opbergen wat deel uitmaakt van nog bestaande monumenten!

A. L.

DE BOUWVALLEN VAN BAÄLBEK. DE BACCHUS-TEMPEL.

DE BOUWVALLEN VAN BAÄLBEK.

„VAN den kalen berg, die opwaarts naar Seir gaat, tot Baäl-Gad toe, in het dal van den Libanon, onder aan den berg Hermon: al hunne koningen nam hij ook en sloeg hij, en doodde hen.”

Wordt in deze sombere Bijbel-vertelling van Jozua's daden een blad zijde opgeslagen van het schrikkelijk verleden dat aardige Turksche plaatsje, dat nog heden Baälbek wordt geheeten? Een schilderachtig Oostersch stadje, half-verscholen onder het groen, beschaduwde door het hooge gebergte van den Libanon, waarvan het een der dalen verlevendigt, gaat zijn nu haast vergeten bestaan, vooral in dezen tijd van den allerschrikkelijksten oorlog, voort alsof het niet een welhaast drie duizendjarig verleden kent vol van de meest barbaarsche oorlogs-ellenden. Het is vergeten, het vermaarde Heliopolis der vóór-christelijke tijden, dat vooral beroemd was om zijn heerlijken tempel aan den zonne- of vuurgod Baäl gewijd, met zijn in de oude wereld zoo vermaarde orakel, dat door keizers en koningen werd geraadpleegd. De goden veranderden met de lotgevallen der stad wel van naam: voor Helios kwam Baäl, voor Baäl kwam Jupiter, maar de tempel, een der schoonste der oudheid, bleef bestaan, in soms gewijzigen opbouw, doch nagenoeg dezelfde in zijn fundamente. Indijzigen door den oorlog, die zooveel reeds verwoest heeft, dat wij voorheen bestemd dachten om alle eeuwen te trotseeren, de geschiedenis van Europa en Klein-Azië onnaspeurbaar in den nacht der vergetelheid verliep, doch men hield de bouwvallen van Baälbek en de aan hen verbonden herinneringen aan het verleden over, dan zou de menscheit alleen reeds daardoor opnieuw het verleden kunnen herleiden tot de bronnen der geschiedenis. Want ofschoon dan de oudste naam van Baälbek — Heliopolis — ons heden weinig zegt, teminder wijl deze niet de eenige stad ter wereld was, aan den zonnegod gewijd, van Baälbek is de geschiedenis onomstootelijk te bewijzen door de tempelbouwwallen, welke heden nog een der schoonste ruïne-complexen vormen, welke zich men kan voorstellen. De stad in het Libanon-gebergte met den grootschen tempel aan Baäl, den Heidschen vuurgod, gewijd, werd reeds door keizer Octavianus tot Romeinsche kolonie gewijd, bewijs van haar aanzien in de wereld van dien tijd. Maar kort na de opkomst van de Muzelmaansche levensbeschouwing en de onweerstaanbare overwinningskracht, welke van haar uitgaat, wordt Baälbek, rijke en volkrijke stad, door de Mohammedaansche horden, van het naburige Damascus uit, ingenomen. Dagteekent van dat oogenblik haar ondergang? De volgelingen van Mohammed, vijanden van de valsche goden, zooals geen enkel overwinnend volk vóór hen, hebben zeker van den Baäl's tempel verwoest, wat het overwinnende Christendom er van had overgelaten. Niettemin, met of zonder den eeredienst van Baäl, Baälbek bleef voor latere overwinnende horden over om steeds opnieuw geplunderd te worden. In 1090 zijn het de gevreesde Selsjoeken, in 1134 is het de wereldverwoester Djengischan, een halve eeuw later sultan Saladin, die haar inneemt en het geweld zijner horden op haar nu kwijnend leven laat uitvieren. Toch wordt zij telkens als Muzelmaansche stad hersteld, maar dan bedreigen haar de Kruisvaarders. Gelukkig slechts uit de

verte, want nimmer dringen zij tot Baälbek door. Dan nog eens, in 1400, ondergaat zij plundering en verwoesting door den „Manken Timoer” en zijn legers. In 1517 komt zij onder Ottoomaansche bestuur en dit bezegelt haar ondergang door het langzaam verval, dat heel het Turksch bewind kenmerkt. Voeg bij dit verval de aanval, beleg, verwoesting door de overwonnen volken, het verderf, de pestilentiën, en de verwoestingen, veroorzaakt door herhaalde hevige aardbevingen, en verwonder u dan, dat er heden nog die grootsche bouwvallen van over zijn, welke men „de ruïnen van Baälbek” noemt.

Zij zijn misschien vooral gespaard gebleven doordien zij, Akropolis van de ondergeane stad, op den heuvel lagen, die het tegenwoordig stadje flankteert. De steeds voortgaande levensontwikkeling heeft noodzakelijkerwijze meer oude steden verwoest dan alle krijgshorden van het verleden. Neergestort door aardbeving of wapengeweld, werden de reusachtige kolommen en architraven allengs bedekt door een beschermende laag humus, welke hen voor eeuwen aan het naspeuren menschenoog en de vernielende menschenhand onttrok, tot zij in de eerste jaren dezer eeuw door Duitsche archeologen werden ontgraven.

Het is waarlijk een geweldig ruïne-complex, en ondanks de schrikkelijke verwoesting, waarvan de eerste aanblik reeds getuigt, is het verloop dezer hooggelegen tempelstad nog zeer wel na te gaan. De Akropolis van Athene met zijn weergaloos Parthenon mag schooner wezen in zijn ommuring van Kyklopische bouwstapelingen, de ruïnes van Baälbek doen in grootscheid slechts onder voor enkele tempelbouwwallen aan den Nijl. Wat er nu te onderscheiden is zijn de fundamente van den Baäls-tempel en, kleiner maar schooner en beter bewaard gebleven, de nabijgelegen tempel, welke aan den verheugenden god Bacchus was gewijd, die toch een andere gedaante van den zonnegod mag worden geacht. Van den Baäls-tempel is echter een prachtig „slechts” uit den tijd van keizer Antoninus-Pius — tweede eeuw — en gedeeltelijk van Caracalla's tijd — derde eeuw — onze jaartelling. Het verleden van vijftien of zestien eeuwen — onze jaartelling — met hun fijn bewerkte kapitelen, sierlijk, ondanks beschaving getuigen, is inderdaad slechts gering, wanneer men van den al in de Romeinsche oudheid met verbazing gadeslagen „trilithon”, den „driesteel” welke het laatste overblijfsel schijnt gewijd. Is deze „driesteel” een relik van een verdwenen volk ook deze drie steenblokken tot dat Kyklopische werk, dat ons heden een raadsel is: hoe die oude menscheit met zulke geringe en onhandige hulpmiddelen, als waarover zij beschikten, zooveel door alle tijden heen bewezen godenwerk te kunnen verrichten? Hoe deze „driesteel” hier zoo al niet tot hoeksteen, dan toch tot grondslag van den tempel is neergelegd, wij zullen er ons niet in verdiepen. Alles is grootsch in de tempelbouwwallen van Baäl-

OVERZICHT VAN DE BOUWVALLEN VAN BAÄLBEK.

bek, en wanneer men met eenige aandacht hun grondslagen volgt, en deze vergelijkt met de neergevallen zuilen en kolommen in het rond, dan rijzen de oude tempels in de verbeelding op en ontwaart men met dat geestesoog, dat ieder, die over de dingen der oudheid nadenkt, en zoo gaarne het verleden in het gouden licht ziet der ondergegane menschengrootheid, een der statigste tempels, waarop de tijden voor en na het ontstaan van het Christendom konden bogen. Vooral de ingang van dezen tempel moet indrukwekkend geweest zijn.

Toch mag de bezoeker van de hoog gelegen tempel-bouwvallen van Baälbek niet nalaten ook het schilderachtige stadje te bezoeken, dat nog heden den naam van de voorheen zoo beroemde tempelstad levend houdt. Ook dit heeft zijn oudheids-herinnering: een kleinen tempel uit den Romeinschen keizerstijd, nu sinds vele eeuwen kerk, en aan een Sinte Barbara van de Maronitische Christenen gewijd. Zij wordt in het Arabisch van heden „Barbarat-el-atika” genoemd: de oude Barbarakerk. Wijl zij lager lag dan de oudere heiligdommen op den „Akropolis”, is zij als gebedshuis in het leven van de drie op elkaar volgende godsdiensten, welke sedert het begin onzer jaartelling het lot der stad beheerschten, overgegaan: als heidensche tempel gebouwd, moskee van de Muzelmans geweest, kerk van de Maronitische Christenen geworden: is het nu, zooals voorheen, nog steeds de onvergankelijke zon, welke daarboven in den Baälstempel in eeuwigbrandende vuren, steeds door menschen- en dierenoffers laaiend gehouden, de waarlijk aanbiddelijke zon, die haar bestraalt zooals de eeuwenoude kolommen en steenvloeren daar omhoog, en er, elken dag, dat leven terug roept, dat met den avond sterft en met den morgenstond herwaakt — „in saecula saeculorum”.

Overneming verboden.

MAURITS WAGENVOORT.

De Languedoc'sche Schorpioen.

HET GEZIN (Vervolg).

TEN einde het verdere onderzoek te vergemakkelijken, breng ik ieder moedertje met haar gezin afzonderlijk in een kleiner glazen verblijf over.

In 't vroege morgenuur zie ik, dat de pas bevallen moedertjes nog een deel der jongen veilig onder 't lichaam bedekt houden. Als ik 't wijfje voorzichtig met een strootje oplicht, zie ik te midden der jongen, die nog geen plaats op den moederlijken rug hebben gekregen, eenige dingen liggen, die het weinigje, dat ik hieromtrent in de boeken vond opgeteekend, geheel logenstraffen. Men beweert n. l. dat de schorpioen levende jongen voortbrengt. Dit is onjuist, daar de jongen niet 't daglicht aanschouwen in de gedaante, zooals wij ze later kennen.

En dit zou ook onmogelijk anders kunnen. Hoe wilt ge, dat naar voren gerichte scharen, uitgespreide pooten, en omgekrulde staarten zich een weg zouden banen? Nimmer zou het met zooveel aanhangsels voorziene beestje uit de smalle wegen kunnen te voorschijn treden. Het is dus beslist noodzakelijk, dat het zoo klein mogelijk ingepakt ter wereld come.

De onder de wijfjes gevonden overblijfselen zijn inderdaad eitjes, echte eitjes, die nagenoeg gelijk zijn aan die, welke de anatomie ons vertoont in 't tijdperk van een reeds gevorderde dracht. Het diertje, dat teruggebracht is tot de afmetingen van een rijstkorrel, ligt met den staart tegen het achterlijf gestrekt, de scharen zijn tegen de borst, de pooten langs de zijden geplaatst, zoodat het kleine eivormige figuurtje niet de minste uitstekende punten vertoont en zeer gemakkelijk glijden kan. De diepzwarte stippen op den kop kondigen de oogen aan. Het diertje ligt in een druppel glasachtig vocht, voor 't oogenblik zijn wereld, zijn atmosfeer, dat door een uiterst teer huidje omsloten wordt.

Die dingen zijn inderdaad eieren, waarvan ik er bij den Languedoc'schen schorpioen dertig à veertig, bij den zwarten iets minder tel. Ik woon slechts het eind der bevalling bij, maar wat ik ervan gezien heb, is voldoende om de overtuiging te bevestigen, dat de schorpioen zich inderdaad door middel van eieren voortplant, en dat de bevrijding der jongen aanstonds na het leggen plaats heeft.

Daar mij het zeldzame voorrecht te beurt gevallen is die bevrijding bij te wonen, kan ik het proces in al zijn verschillende phasen vertellen. Met het voorste gedeelte der kaken grijpt de moeder het eivlies voorzichtig aan, verscheurt het, verwijderd het daarop en slikt het tenslotte in, kortom, ze doet den jong-geborene met dezelfde teedere zorgen ter wereld komen, als waarmee ook het schaap en de kat hun jongen van hun windsels bevrijden. En hoe ruw en onbehouwen het werktuig ook moge zijn, ik heb nooit gemerkt, dat 't teere schepseltje er de minste of geringste wonde mee toegebracht werd.

Evenmin als het lammetje de moederlijke hulp derven kan om zich van zijn luiers te ontdoen, evenmin kan de jonge schorpioen hierbij zijn moeder missen. Ik zie er, die, bedekt met slijm, zich onbeholpen in het half verscheurde omhulsel bewegen en niet in staat zouden zijn zich te bevrijden, als de moederlijke hulp niet bijtijds verleend werd. 't Valt te betwijfelen, of het jong hierbij wel medewerkt. Wat vermag zijn zwakheid tegen die andere zwakheid, de geboortezak, die niet veel dikker is dan het binnenste vliesje van een ui.

Het jonge vogeltje draagt aan 't eind van den snavel een tijdelijke verhevenheid, den z. g. eitand, waarmee het de eierschaal verbreekt. Hij, die zoo voordeelig mogelijk opgevouwen ligt, wacht gelaten de hulp van buiten af. De moeder moet hier alles

DE BOUWVALLEN VAN BAÄLBEK. „CELLA” VAN DEN OUDEN BAÄLSTEMPEL.

doen, ze zorgt er zelfs voor, dat alle sporen der plaats gehad hebbende bevalling verdwijnen, tot de onvruchtbare eieren toe, die gelijk met de andere mochten medegekomen zijn.

Eindelijk zijn de jongen goed en wel uit hun hulsels bevrijd. Ze zijn wit van kleur, meten negen millimeters bij den Languedoc'schen schorpioen en vier bij den zwarten. Naarmate hun eerste toilet vordert, kruipen ze achtereenvolgens langs den moeder-rug omhoog en hijschen zich langzaam tegen de scharen op, die het wijfje voor hun gemak plat op den grond heeft uitgestrekt. Met behulp van hun klauwtjes houden ze er zich zoo stevig aan vast, dat men ze er met een penseeltje niet kon afborstelen, zonder die teere schepseltjes een weinig geweld aan te doen. Eindelijk zijn moeder en kroost volkomen tot rust gekomen en is voor mij het oogenblik aangekomen eenige proeven te nemen.

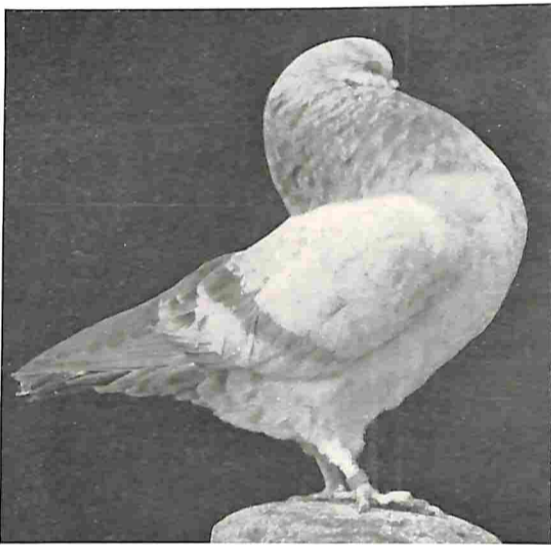
De schorpioense, door de kleintjes als met een mantel van witte mousseline omhangen, is wel een beschouwing waard. Ze ligt onbeweeglijk, met den staart sierlijk gebogen, maar nauwelijks bedreig ik haar met een stroohalmpje, of ze verheft plotseling de beide scharen in zulk een dreigende houding, als ze zelfs tot haar eigen verdediging niet aanneemt. De beide vuisten doen of ze tot boksen gereed zijn, en de scharen zijn onheilspellend geopend. De staart daarentegen komt hoogst zelden in actie, omdat een te krachtige beweging een deel der lading zou kunnen doen vallen. Mijn nieuwsgierigheid stoort zich gelukkig niet aan 't gezicht van een paar dreigend opgeheven vuisten. Ik laat een der kleinen vallen en zet hem op korten afstand vlak voor de moeder. Deze schijnt zich daarvan al heel weinig aan te trekken, ze beweegt zich niet; waarom zou ze ook? De gevallen zoon zal zich best alleen redden. Zie, hij beweegt en spartelt, en binnen 't bereik der moederlijke scharen gekomen, klimt hij er haastig tegen op en voegt zich opnieuw bij zijn broertjes. Opnieuw zet hij zich in den zadel maar zonder nochtans de vlugheid ten toon te spreiden van de zoons der Lycosa, die kunstrijders in de hooge rijsschool. 1)

De proef wordt in 't groot herhaald. Ditmaal doe ik een gedeelte der lading vallen. Langen tijd schijnt de moeder niet te weten hoe te handelen; ze schijnt zich ongerust te maken over de kleintjes, die in allerlei richtingen heen en weer loopen. Met haar beide armen — waarmee ik natuurlijk de scharen bedoel — harkt ze over het zand om de verdoolde schapen bijeen te drijven. Maar dit geschiedt op uiterst ruwe en onbeholpen wijze, die de stumperds in groot gevaar brengt. Op de roepstem van de kloek komen de afgedwaalde kuikens in het hok terug; de moeder schorpioen harkt haar gezin bijeen, en voelen de leden opnieuw den moederlijken steun, dan klimmen ze even als vroeger tegen het lichaam op en wordt het oude plaatsje op den rug weder ingenomen.

Te midden van haar eigen zonen worden vreemde kinderen even liefderijk opgenomen. Wanneer ik met een penseeltje het gezin van een moeder geheel of ge-

Foto's C. S. Th. van Gink.
WITTE ENGELSCH KROPPER DOFFER

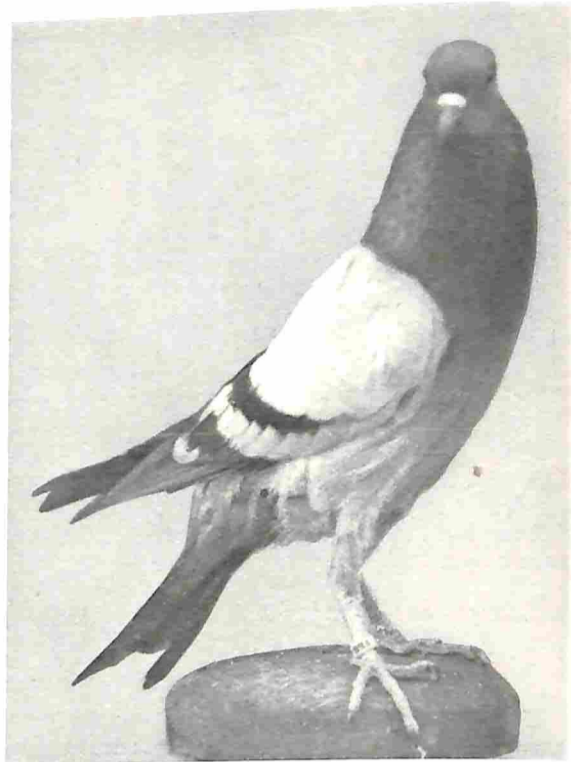
GRIJSROEK HOLLE KROPPER
DOFFER.

deeltelijk verwijder en ik het breng binnen het bereik van een ander wijfje, dat zelf een huishouden heeft, dan harkt dit de jongen bijeen, even als ze dat met haar eigen kinderen gedaan zou hebben en laat ze even goedhartig op haar rug klauteren. Men zou bijna zeggen, dat ze ze aanneemt, doch van aannemings kan hier toch bezwaarlijk sprake zijn, het is veel eerder de zelfde verblindings, die we ook bij de Lycosa op merken, die niet in staat is haar gezin van dat van anderen te onderscheiden en eenvoudig alles opneemt, wat onder 't bereik van haar poo-

ten wriemelt.

En nu had ik zoo half en half verwacht, dat de schorpioense, evenals de Lycosa dat ook doet, met haar nakroost op den rug eens 'n wandelingetje zou gaan maken. Doch dit genoege schijnt haar ontzegd te zijn. Is ze eenmaal moeder, dan gaat ze voor eenigen tijd niet meer uit, zelfs niet in 't avonduur, als anderen wel hun vermaak zoeken. Veilig in haar cel opgesloten en zich niet bekommerend om spijs of drank, wijdt ze zich geheel aan de opvoeding der kleintjes.

De zwakke

BLAUWROEK BRÜNNER KROPPER
DUIF.

schepseltjes hebben het in den beginne tamelijk hard te verantwoorden. Ze hebben om zoo te zeggen een tweede geboorte te doorstaan. Hoewel ze tamelijk wel de normale gedaante aangenomen hebben, zijn hun trekken toch min of meer vaag en is het net of ze in een soort van was gehuld zijn. Ze moeten zich eerst uit hun zuigelingen-pak vrij maken, willen ze de slanke gedaante van 't volwassen insect vertoonen.

Acht dagen, die in volmaakte onbeweeglijkheid op den moederrug worden doorgebracht, gaan met dit werk heen. Wat hierop plaats heeft, durf ik haast geen vervelling te noemen, omdat dit proces te veel verschilt van de eigenlijke vervellingen, die later herhaaldelijk plaats hebben. Bij die gelegenheid slijft de huid ter hoogte van den thorax en uit die enkele spleet komt het dier te voorschijn, dat een droog huidje achterlaat van precies denzelfden vorm als 't dier, dat het zoo juist verlaten heeft.

Maar nu geschiedt er geheel iets anders. Op een glazen plaat leg ik geschiedt niet langs vaste lijnen, maar op alle plaatsen tegelijk; zoowel van voren, en van achteren, als van op zij: de pooten komen uit hun slobkousen, de scharen uit hun étuis, de staart uit zijn scheede, en 't geheel bevrijde dier heeft thans de normale gedaante van schorpioen aangenomen. Hoewel nog altijd bleek van kleur zijn ze tierig en haasten ze zich af te dalen en in de buurt van moeder te gaan spelen en dartelen. Wat ons hierbij 't meest verbaast, is de buitengewoon snelle groei. De Languedoc'sche schorpioentjes, die, zooals we vroeger zeiden, 9 millimeter lang waren, meten er nu reeds veertien, die van den zwarten schorpioen zijn nu reeds zes à zeven millimeter. De lengte dus wordt nagenoeg verdubbeld, hetgeen het volume ongeveer verdriedubbelt.

(Slot volgt.)

J. H. FABRE.
(Vert. door P. G.)

1) De jongen der Lycosa, de Wolfspin, verblijven in hun jeugd eveneens op de moeder, die ze op haar strooptochten meesjouwt. Ook in ons land vindt men dergelijke Lycosiden, die voor het uitkomen der jongen met een eierpakket rondzeulen.

Bewaart men zoo'n spin met eierpakket, dan heeft men veel kans de rijksten der jongen te kunnen waarnemen.

S. L.

Boerenwijsheid.

- Buurmans kinderen zijn altijd slechter als eigen kinderen.
- In 't land, waar men veel moet zaaien
En weinig kan maaien,
Hooft men geen haan kraaien.
- Te lang melken geeft bloed.
- Boven een volgevulden buik staat een vroolijk hoofd.
- Als er kinderen naar de markt gestuurd worden lacht de koopman.

G.

BLAUWBONTE ENGELSCH
KROPPER DUIF.

is zoo uitgebreid, dat zij voldoende variatie biedt om er een belangwekkende tentoonstelling van te houden.

De geneigdheid om te blazen, d.w.z. om een krop te blazen, hangt af van den gemoedstoestand van het dier. Zijn de dieren angstig of niet geheel in orde, dan „blazen” zij niet en zien zij er uit als de niet blazende duif, welke op blz. 92 afgebeeld is.

In den paartijd blazen zoowel de doffers (mannetjes) als de duiven (vrouwjes) het sterkst. De doffers blazen bij de meeste rassen sterker dan de duifjes. Bij sommige rassen is het verschil nauwelijks merkbaar, terwijl bij andere de duiven nauwelijks van gewone duiven te onderscheiden zijn, wijl zij nauwelijks blazen.

Men treft nog verschillende modellen kroppen aan. Sommige zijn langwerpige, andere beslist peervormig, terwijl onder de edelste soorten bijna kogelronde kroppen voorkomen.

Sommige kropsoorten zijn kaalbeenig, terwijl andere slechts licht bevederde beenen hebben, en een derde groep zeer zwaar bevederde beenen bezit. Er zijn zelfs enkele Kropsoorten, welke een kuif vertoonen.

In type en grootte lopen de meeste soorten ook nog enorm uiteen. Tot de kleinste behooren de Holle of Amsterdamsche Ballon Kropsoorten, welke vergeleken bij de reusachtige Engelsche Kropsoorten ware dwergen zijn.

Bijna zonder uitzondering zijn de Kropsoorten zeer vroolijke en levenslustige duiven. Zij kunnen zoo vergenoegd klapwiekend rondvliegen, waarbij zij den krop vaak opgeblazen houden.

Vele liefhebbers houden tusschen hunne andere duiven enkele kropsoorten, omdat zij zoo vroolijk en gezellig zijn. Zij worden daarbij zeer tam en schijnen er genoegen in te scheppen, dat men zich met hen bemoeit.

Vele exemplaren beginnen onmiddellijk te paradeeren en koeren wanneer men hen toespreekt, doch vooral wanneer men hun koerend stemgeluid nabootst.

Waar de Kropsoorten ontstaan zijn weet men niet. Hoewel men vermoedde, dat zij uit het Oosten kwamen, evenals de meeste andere soorten sierduiven, werd daarvoor tot op het heden nimmer het bewijs geleverd. Wel neemt men aan, dat Holland het eerste land was in Europa, waar men Kropsoorten hield en uit de Hollandsche Kropsoorten zijn dan ook verschillende andere rassen gesproten.

Alle landen van West-Europa hebben hun eigen Kropsoorten en wij zullen trachten aan de hand van de bij dit artikel geplaatste afbeeldingen de diverse rassen te beschrijven en daarbij met ons eigen land beginnen.

In de eerste plaats kan ons land trots zijn op de reusachtige Hollandsche Kropsoorten.

De Hollandsche Kropsoorten behooren tot de grootste Kropsoorten. Zij zijn zeer krachtig gebouwd. In tegenstelling met de Engelsche Kropsoorten, dragen zij hun lichaam niet zoo opgericht doch meer verticaal en ongeveer onder een hoek van 40 graden met den grond.

DUIVEN

Een en ander
over de
Kropsoorten.

HET eigenaardige blazen van de Kropduiven of Kropsoorten is zoo opvallend, dat het onmiddellijk de aandacht van leeken vraagt. Hoe weinig het groote publiek ook van duiven af weet, toch is dit in den regel nog wel zoo veel, dat men het bestaan der Kropsoorten kent.

Dat er onder de Kropsoorten een zeer groot aantal soorten bestaan, is echter iets van minder algemeene bekendheid.

De familie der Kropsoorten

De dijen zijn bedekt met lange veeren, welke gierhakken vormen, terwijl de beenen buitengewoon zwaar bevederd zijn. De krop wordt tamelijk vol geblazen en is min of meer langwerpige. Men treft onder Hollandsche Kropsoorten verschillende kleuren en kleurteekeningen aan.

Ten eerste de eenkleurigen of roekkleurigen. Deze komen voor in wit, zwart, blauw, rood, geel, Isabella-vaal, zilvervaal, vaal en enkele tusschenkleuren. Zij hebben alle roodbruine oogen, zelfs de witten.

Een zeer belangrijke rol spelen de zoogenaamde bonte Hollandsche Kropsoorten en hieronder treft men de allerfraaiste dieren aan. Hier en daar wordt hun vederpakje verlevendigd door een witte afteekening. Op den krop bevindt zich een halve-maanvormige witte vlek, welke men de „slab” pleegt te noemen.

Bij de blauwbonten, zwartbonten, blauwkrasbonten en zilvervaalbonten zijn de 8 à 10 buitenste slagpennen wit, terwijl ook het onderste gedeelte van het lichaam geheel wit is. De afscheiding moet in een zoo scherp mogelijke rechte lijn over het midden van de borst loopen.

Bij de roodbonten, geelbonten, isabelbonten en vaalbonten is bovendien de staart wit.

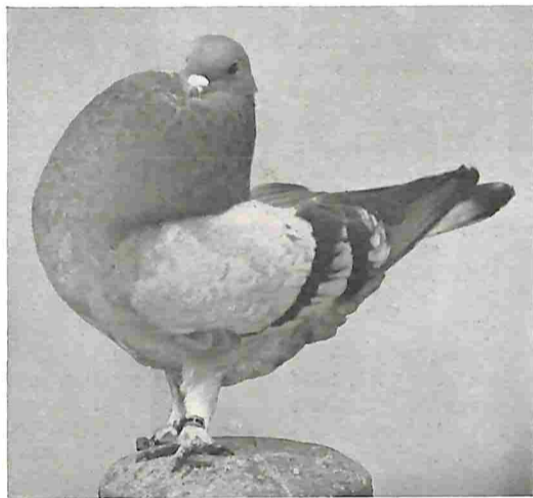
Getijgerde Hollandsche Kropsoorten zijn in de laatste jaren zeer zeldzaam geworden. Zij komen hoofdzakelijk voor in zwart getijgerd.

De getijgerde Hollandsche Kropsoorten zijn geheel gekleurd in den staart, de vleugelpennen en de voetbevedering. Het overige gedeelte van het gevederde is of moet althans zoo regelmatig mogelijk bedekt zijn met afzonderlijk liggende witte veertjes. Deze mogen in aantal de gekleurde veeren niet overtreffen. Uitteraad zijn de zwart getijgerden het mooist en deze treft men dan ook nog het meeste aan op de tentoonstellingen.

Er zijn nog een paar andere kleurteekeningen zooals de roodbleeken en geelbleeken, welke overeenstemmen met de bonten van die kleuren, met uitzondering van den slab, welke bij de „bleeken” ontbreekt. Ook de kleurstaartige Hollandsche bestaan nog. Zij zijn wit en hebben een blauwen of zwarten staart.

Buitengewoon populair zijn de kleine sidderhalzige Holle Kropsoorten, welke nauwelijks groter zijn dan een ferme vuist. Zij behooren tot de sierlijkste en vroolijkste onder de Kropsoorten. Zoowel voor de Hollandsche Kropsoorten als voor de Holle Kropsoorten bestaat er een club hier te lande, welke de belangen dezer rassen behartigt. Voor een dozijn jaren kende men de Holle Kropsoorten nauwelijks en thans nemen zij een zeer belangrijke plaats in op de tentoonstellingen.

Zij moeten zoo kort mogelijk van lichaam zijn. Ook de staart en de vleugels moeten zoo kort mogelijk zijn. De kop moet sterk achteruit gedragen worden, terwijl de ballon zoo rond en breed mogelijk moet zijn. De staart moet horizontaal gedragen worden, waardoor de holle- of schuitvorm verkregen wordt, waaraan het dier

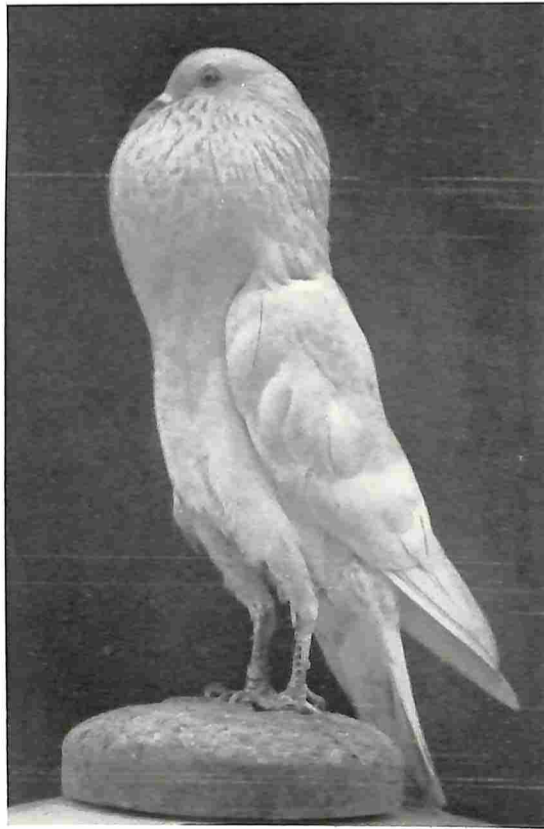
BLAUWROEK HOLLE KROPPER
DOFFER.

zijn naam te danken heeft.

De beenen zijn nagenoeg geheel kaal en mogen slechts zeer spaarzaam bevederd zijn.

De Holle Kropsoorten komen thans nu ook de geelen-roodroek-Holle Kropsoorten klaar zijn, in alle bekende roekkleuren voor. Het fijnst zijn tot op heden de witroeken, bij welke men het ideaal nagenoeg bereikt heeft.

De bonten, welke eveneens in alle kleuren voorkomen, komen in kleurteekening overeen met de Hollandsche Kropsoorten, doch zij vertoonen op de vleugels nog de zoogenaamde vleugelroos,

Foto's C. S. Th. van Gink.

CRÈME-WITBAND BRÜNNER
KROPPER DOFFER.

welke uit een 5 à 8 tal witte veertjes moet bestaan. Vervolgens treft men nog aan getijgerde Holle Kroppers en wel hoofdzakelijk zwartgetijgerde.

Van de kleurstaartige komen alleen die met een blauwe of zwarte staart voor.

De Roekkleurige dieren en vooral de blauwen komen ook voor met witte slagpennen. Men noemt deze witpennen.

De Holle Kroppers zijn buitengewoon levendige dieren en leenen er zich uitmuntend toe om in een volière gehouden te worden.

Hoe kleiner zij zijn, des te beter is dit. Het zijn dan ook ware dwergkroppers,

De Belgen hebben hunne befaamde doch zeldzaam geworden Gentsche Kroppers, welke in grootte veel overeen stemmen met onze Hollandsche Kroppers. Aan het uiterlijk van beide soorten kan men duidelijk zien, dat er verwantschap bestaat tusschen de Gentsche en de Hollandsche Kroppers en we weten dan ook van verscheidene gevallen, dat Belgische liefhebbers Hollandsche Kroppers importeerden om hun Gentsch ras te verbeteren.

De Gentsche Kroppers komen voor in de bonte kleurtekening, welke wij ook bij de Hollandsche Kroppers hebben, doch het zijn de Dominicans (Dominikaners) der Gentsche Kroppers geweest, welke in het buitenland aanhang gevonden hebben. De Dominicaners komen in de voornaamste kleuren voor, doch ook weer hoofdzakelijk in zwart met wit. Zij vertoonen de zoogenaamde Eksterteekening, doch de kop en een deel van den hals zijn wit. Hierdoor is de bovenste helft van den krop wit.

De bovenste helft van de borst, de schouderdekveeren en de staart zijn bij de Dominikaners gekleurd, terwijl het overige gevederte wit is.

In overeenstemming met de duivenliefhebberij in Duitschland, waarbij fraaie kleuren een hoofdrol spelen, zijn de Deutsche kroppers in hoofdzaak ook kleurduiven en hoewel men natuurlijk ook aan hun type eenige aandacht wijdt, slaan de Deutsche liefhebbers vooral acht op fraaie kleuren.

Er zijn echter ook een paar Kropperrassen in Duitschland, bij welke de vorm hoofdzaak is, zooals bij de beschrijving zal blijken. Men treft onder de Deutsche Kroppers zoowel reuzen als dwergen aan.

De grootste van alle kroppers zijn ongetwijfeld de Oud-Deutsche Kroppers. Zij dragen het tot 50 c.M. lange lichaam bijkans horizontaal. De pootjes zijn kort. De vleugels zijn zoo lang, dat zij eenigzins voorbij den staart steken. Het staarteinde rust nagenoeg op den grond. Zij kunnen den krop geweldig groot opblazen. Hoewel zij niet direct elegante vormen vertoonen, gelijk men dat bij de reusachtige Engelsche Kroppers en kleinere Brünner Kroppers aantreft, zijn ze toch fraai. Zij komen in nagenoeg alle roekkleuren voor; alsmede met witte vleugelpennen.

De fraaist gekleurde Deutsche Kroppers zijn ongetwijfeld de Steigerkroppers, welke wat intensiviteit van kleur aangaat, met elke duivensoort kunnen wedijveren. Wij bezaten eens een rooden doffer, wiens gevederte van het schitterendste rood was.

De Steigerkroppers komen in alle kleuren voor. Zij moeten een witten snavel hebben, hetgeen natuurlijk moeilijk te bereiken is bij de zwarten. De oogen moeten paarkleurig zijn. Wat type aangaat, zijn de Steigerkroppers gelijk aan slanke veldduiven.

De krop van den Steigerkropper is langwerpig. Soms blaast het dier zoo krachtig, dat de kop daardoor geheel achterover buigt. De Steigerkroppers zijn gehard en vragen weinig eischen.

Duitschland heeft nog zijn Eksterkroppers met en zonder voetbevedering. Deze komen in alle kleuren voor. Zij hebben in plaats van een geheel gekleurden kop een witten ring om den kop, waarin de oogen ter halver hoogte gelegen zijn. Zij komen in alle kleuren voor. Het zijn echte kleurduiven en zij bezitten weinig type.

Nog bezit Duitschland de zoogenaamde witkop en witband Kroppers, welke echte Kleurkroppers zijn.

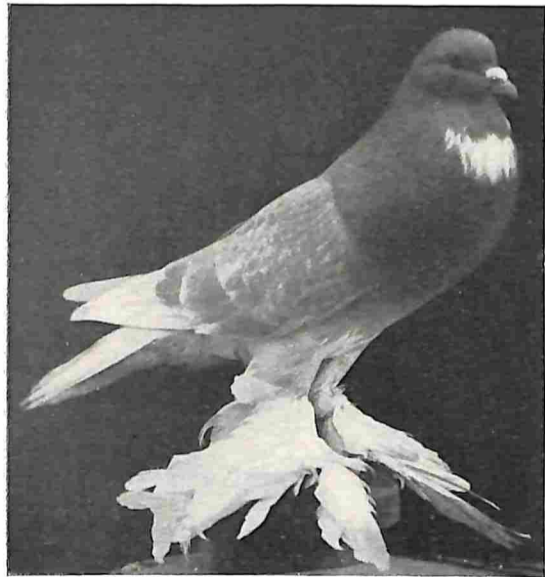

Foto C. S. Th. van Gink.
GEELBONTE HOLLANDSCHE KROPPER
DOFFER.

De Pommersche Kroppers komen zeer veel overeen met de Hollandsche Kroppers. Alleen dragen zij het lichaam meer opgericht. Zij komen in dezelfde kleuren voor als de Hollandsche Kroppers. De roekkleuren zijn daaronder echter veel zeldzamer en komen thans bijna niet meer voor.

De Saksische Kroppers, welke men in Saksen Hollandsche Kroppers noemt,

zijn kleiner dan de Pommersche en Hollandsche Kroppers. Zij komen ook eenkleurig voor, doch die met witte banden worden het meest gewaardeerd. Daaronder zijn de Isabella-gelen het fraaist en men ziet deze dan ook het meest.

Een prachtige kropper en wel een Dwergkropper hebben de Duitschers van de Brünner Kroppers weten te maken. Deze kroppertjes komen oorspronkelijk uit Bohemen, doch in Duitschland hebben zij hunne huidige volmaaktheid bereikt. De Brünner Kroppers behooren tot de slankste en edelste kroppers. Zij behooren bijkans een verticalen stand aan te nemen. Hunne beenen moeten zoo lang mogelijk zijn. Hunne taille moet dun zijn, terwijl de schouders hoog opgetrokken gedragen moeten worden.

De Brünner Kroppers komen in zeer veel kleuren voor. Nagenoeg alle roekkleuren zijn bij dit ras vertegenwoordigd, terwijl ook een groot aantal kleuren voorkomen met witte vleugelbanden. In de fijnste kleurnuances treft men deze dieren aan. De crème- en Isabelwitband-exemplaren vertoonen de teerste tinten.

De ooievaarsteekening komt in het zwart bij dit ras voor.

In de laatste jaren zijn er ook geëksterde gefokt geworden bij dit ras en wij zagen reeds op Hollandsche tentoonstellingen.

De Brünner Kroppers, welke uiterst levendig en liefvallig zijn, leenen zich uitmuntend voor beginnelingen. Zij brengen hunne jongen met zorg groot en behoeven geen voedsterduiven voor dit doel. De Brünner Kroppers zijn zeer gehard en vliegen gaarne. Zij kunnen dan ook uitmuntend vliegen.

Veel overeenkomst met de Brünner Kropper vertoont de Prager Kropper, doch terwijl eerstgenoemde kaalbeenig is, bezit laatstgenoemde licht tot matig bevederde beenen.

De Franschen bezitten slechts een tweetal soorten Kroppers en geen van beide heeft veel belangstelling mogen verwekken in het buitenland. In de eerste plaats noemen wij de zoogenaamde Fransche Kroppers en in de tweede de zeer nauw daaraan verwante doch iets kleinere Kroppers van Rijssel.

De Fransche Kroppers komen overeen met de Engelsche, doch zij behooren geheel kaalbeenig te zijn.

Hoewel wij de beschrijving der Engelsche Kroppersoorten tot het laatste bewaard hebben, bedoelen wij daarmee geenszins dat deze minder belangrijk zijn. Juist het tegendeel is waar en in geen land staat de fokkerij van kroppers op zulk een hoog peil. De Engelschen hebben slechts drie kroppersoorten en wel de Engelsche Kroppers, de dwergvorm daarvan, de zoogenaamde Pigmies en de Norwich Kroppers. Deze drie soorten komen alle in dezelfde kleurteekeningen voor. Nog bestaat in Engeland een halfkropper of vliegkropper, die hoofdzakelijk om zijn vlieg-eigenschappen gehouden wordt.

Zij komen overeen met de Holle Kroppers en wel met de bonte, terwijl van de eenkleurigen slechts de witten vertegenwoordigd zijn.

De groote Engelsche Kroppers moeten zoo groot mogelijk zijn en daarbij zoo slank mogelijk rondom de taille. De vleugels moeten hoog gedragen worden. De krop moet zoo veel mogelijk een zuiveren ballonvorm nabij komen. De Engelsche Dwergkroppers moeten in type hunne grootere naamgenooten nabij komen. Tengevolge van het enorme verschil in grootte zijn de lichaamsverhoudingen niet precies gelijk gebleven en reeds thans treft men onder de Dwergkroppers dieren aan, welke in verhouding nog hooger op de pooten staan, dan de fijnste groote exemplaren.

Nog rest ons de Norwich Kroppers te beschrijven. De Norwich Kroppers ontvingen hun naam van de stad, waarin zij ontstonden en ook thans nog het meest gehouden worden. Het zijn fraai opgerichte, eenigzins gedrongen dieren. Zij zijn zeer levendig van aard en vooral de doffers kunnen een enormen ballon blazen. Zij zijn iets geharder dan de beide andere Engelsche Kroppersoorten. Hun type is echter niet zoo opvallend en tengevolge daarvan worden zij in Engeland niet zoo veelvuldig gehouden.

De familie der Kroppers is zoo enorm uitgebreid, dat er naar ieders smaak wel iets bij is. De edelste soorten zijn niet zoo gemakkelijk te fokken en eischen tamelijk wat verzorging en omkijken, doch zij vergoeden door hun imposant voorkomen zeer veel, terwijl zij door hunne vertrouwelijke manieren allergezelligst in den omgang met hunne verzorgers zijn.

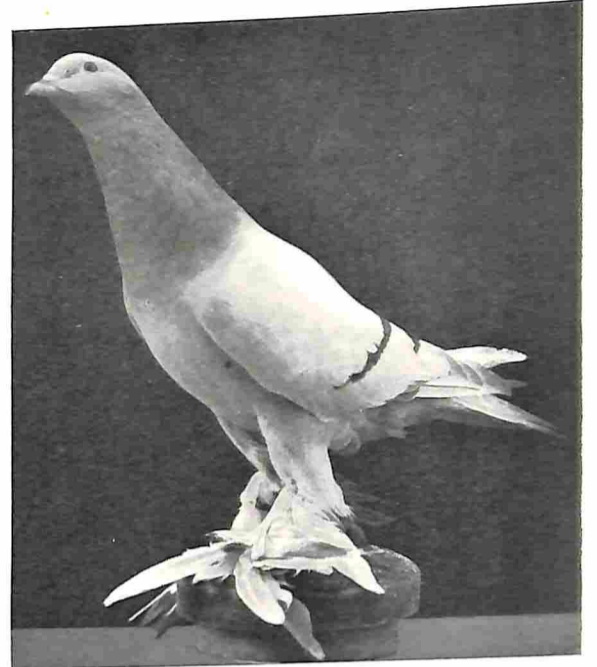

Foto C. S. Th. van Gink.
ZILVERVAAL HOLLANDSCHE KROPPER
DUIF, NIET BLAZEND.

Vele soorten zijn zoo wuft, dat zij hunne jongen geheel verwaarloozen. De kroppers zijn, wanneer zij krachtig blazen, soms niet in staat hunne natuurlijke vijanden te zien en wanneer men prachtige exemplaren heeft, zal men er beter aan doen, ze in een ruime voliëre te huisvesten, daar men anders veel kans loopt, er van tijd tot tijd exemplaren van te verliezen.

Overneming verboden.

C. S. TH. VAN GINK.

Geconserveerde bloemen.

Het spoedige verwelken van de mooiste bloemen vaak doet menigeen de verzuchting slaken: Konden ze toch langer duren, waarom zoo snel vergaan?

Wie een proef wil nemen met het volgende conserveermiddel voor levende bloemen, zal zijn wensch voor geruimen tijd vervuld zien. Bevochtig 1000 deelen fijn, wit zand, dat vooraf deugdelijk gewasschen, gezift en volkomen gedroogd is, met een mengsel, bestaande uit 3 deelen stearine, 3 deelen paraffine, 3 deelen salicylzuur en 100 deelen alcohol.

Roer het zand goed om, zodat ieder zandkorreltje gedrenkt is met de vloeistof en spreid het daarna vlak uit om het goed droog te kunnen laten worden.

Om bloemen te praepareren legt men ze in een kistje, waarvan de bodem met een laagje van dit zand bedekt is en strooit dan de verdere ruimte met zand vol, zoodat de bloemen geheel onder het zand bedolven zijn.

Losjes gesloten moet deze kist op een plek gezet worden, waar zij twee of drie dagen lang blootgesteld is aan een hitte van 30° à 40° C. (95° F).

Schud daarna het zand uit de kist en de bloemen zullen hun natuurlijke kleur en vorm hebben behouden, waarmede ze u nog gedurende zeer langen tijd verheugen kunnen.

G.

Uit het Zieleleven der Dieren.

DE LAAGSTE BESCHAVINGSTRAP.

TOEN we onlangs schreven over het eigendomsbegrip bij dieren, verzwegen we een door Darwin vermeld geval, dat deze geleerde waarnam bij een aap in den dierentuin.

Deze aap toch was oud, bezat een slecht gebit en bediende zich om noten te kraken van een steen, waarmede hij die vruchten stuk sloeg. Dit dier hanteerde een werktuig, stopte dat na gebruik omzichtig weg onder het stroo en verdedigde het met hand en tand, wanneer andere apen hem zijn bezit wilden afnemen.

Bij het lezen hiervan dachten we aan wat Wundt, de onlangs nog zoo gehuldigde Duitsche schrijver van een standaardwerk der beschavingsgeschiedenis, leerde over den laagsten cultuurtrap der menscheid. Deze toch gaf als zijn meening, dat het begrip werktuig een voorwerp aanduidt door eigen arbeid tot gebruiksding ontstaan en dat daarbij een duurzaam bezit moet vormen. De waardeering van het eigendom blijkt dan al dadelijk uit de versiering van het werktuig en zoowel de techniek om het te vervaardigen als het opsieren daarvan met eigendomsmerk of gestileerd symbool vormen als begin der kunst ook het begin der menschelijke beschaving. Wundt wil, bij gebrek aan weten omtrent den homo primigenus, in het midden laten of de vrijwel ruwe of nauwelijks bewerkte klophamers en messen uit het diluviale en tertiaire tijdperk documenten zijn van de vroegste beschavingsgeschiedenis en stelt daarom de eerste blijken van doelbewuste techniek en eigendomszin als voorwaarden voor beschavingskenmerken.

Volgens Wundt zou dus de boven vermelde aap met het bewuste eigendomsbegrip voor zijn klopei ver onder den eersten cultuurtrap staan. Een ander geleerde echter, Ernst Kapp, wiens opvattingen thans vrij algemeen worden gedeeld, huldigt de meening, dat inderdaad verder teruggetast moet worden dan tot het ontstaan der kunst om den aanvang der menschelijke cultuur vast te stellen.

Het doelmatige in de techniek, redeneerde deze, is een begrip, waartoe alleen door vergelijking te geraken is. De oermensch bezat niets om met elkander te vergelijken dan de uitwerkingen van zijn eigen ledematen op de hem omringende natuur om tot het uitvinden van een geschikt werktuig te geraken. Hij beschouwde zijn vuist en ontdekte, dat die zwaarder neerkwam wanneer hij een steen omkleede en dan meer en ruwer arbeid verrichten kon. Hij verlengde zijn arm met een opgeraapt stok, bereikte meer effect met een been-, hout- of steensplinter dan met zijn nagels. Vóór in de historie het werktuig gemaakt werd, werd het dus gevonden.

Nu willen we gaarne aannemen, dat de apen in den natuurstaat stok of steen, waarvan ze zich bedienden om vruchten van een boom te slaan of te gooien, na het gebruik achteloos weer laten vallen; immers er zijn overal wel weer andere werktuigen daartoe voor het oprapen. De aap echter, die zijn klopei bewaarde en verstopte, nadert zeer dicht aan de eerste beschavingsvoorwaarden en we zouden zijn uitingen op denzelfden cultuurtrap moeten plaatsen naast die van den primitieven mensch. Hooger is de aap, uit eigen krachten althans, nimmer komen te staan. Wel komen de rotsapen van Gibraltar zich warmen aan de resten van een kampvuur, doch nimmer heeft een dezer dieren de gedachte bezeten om door bijwerpen van brandstof het vuur aan den gang te houden.

Trouwens, als uiting van instinctief doelmatig toepassen van werktuigen, staat het web eener spin ontzaglijk veel hooger dan

het gebruik van een steen tot het stukslaan van een kokosnoot. Ook de lijststers slaan slakkedoppen stuk op een steen, dien ze als aambeeld gebruiken, kraaien laten een mosselschelp op de steenen stuk vallen.

Sommigen, zooals Dr. Muller-Lijer b.v., gaan zelfs zoover bij den primitieven mensch evenmin als bij het dier een bepaald nadenken, een doelbewuste techniek te veronderstellen, doch hierbij blijft onverklaard hoe dan de mensch, in tegenstelling met de menschen, zich wel opgewerkt heeft tot de hogere beschavingstrappen en daarbij blijk gaf allengs al wat hij doelmatig in de natuur waarnam te gaan overnemen ten eigen bate en daardoor tot jager, visscher en landbouwer, vlechter of wever werd.

De tamme aap, welke allerlei kunstjes geleerd heeft, is schijnbaar een heele vent! Doch zijn vermogen tot imitatie heeft grootendeels dezelfde cultureele waarde als het aangeleerde praten der vogels; hoogstens kan men daarbij doffe begrippen waarnemen in het zieleleven der dieren, reflexen van genoegens of leed, vastgelegd in hun geheugen. Ware het anders, — men zou er sedert lang in geslaagd zijn de apen als werkkracht te gebruiken. We lazzen echter wel, dat de aap als leerling-verver plotseling de verf begon op te eten, of hoe een leerling schoenpoetsers op een gegeven oogenblik, na een schoen van buiten met zool en al te hebben ingesmeerd, heel de flesch met poetsgoed leegde in den schoen. Ze blijven steeds onbetrouwbaar bij hun arbeid en wie er al in slaagde een aap voor zich de kokosnoten te laten plukken, moet steeds goed opletten, want krijgt zijn werkmans het in den zin om met de noten naar het hoofd van zijn baas te gaan mikken, dan zal het dier zich dat kleine genoegens niet ontzeggen.

G. DE GRAAF.

De preekstoel in de Luthersche kerk te Monnikendam.

Toen wij in den vorigen jaargang een artikel over Monnikendam opnamen, hebben wij daarbij het mooiste, wat in dit stadje te zien is, in beeld gebracht. Op één uitzondering na, zooals ons — tot onzen spijt te laat — bleek. Wij maken thans dit verzuim goed, door hieronder een afbeelding te plaatsen van den merkwaardigen preekstoel in de overigens onbelangrijke kerk der Luthersche gemeente te Monnikendam.

Wél merkwaardig is deze preekstoel in Rococo-stijl! Men moge het betwijfelen, of deze zwierige, eenigszins dartele stijl wel de aangewezen is voor een tot zoo'n ernstig doel bestemd iets als een preekgestoelte — dat we hier met een zeldzaamheid te doen hebben, die een kunstwerk in haar soort kan genoemd worden, blijkt wel uit onze afbeelding.

Op het middenvak van den preekstoel, die door engelen gedragen schijnt, aanschouwt men een voorstelling in relief van Jacob's droom.

De aansluitende banken vertoonen denzelfden stijl, terwijl het doophek van eenigszins strenger opvatting is.

A. L.

Foto C. Steenbergh.

DE PREEKSTOEL IN DE LUTHERSCHE KERK TE MONNIKENDAM.

HELSINGFORS. KADE.

HELSINGFORS.

DE JONGE HOOFDSTAD VAN HET LAND VAN DE DUIZEND MEREN.

DE omwenteling in het groote Moscovitische rijk heeft behalve aan het eigen, ook anderen volkeren, die in gedwongen samenklustering in het oude Russische staatsverband leefden, de vrijheid gegeven.

Zoo torst dan ook Suomi, het land van de duizend meren, niet meer de ketenen van willekeur en knevelarij, waardoor het Tsaristisch bewind zich kenmerkte. ¹⁾ Het grootvolkstendend Finland is thans een onafhankelijk reëpubliek, de volkstendendverdiging in de hoofdstad Helsingfors zal niet meer door den wil van een vreemd vorst ontbonden worden en door den wil van een vreemdeling geleid.

De betrekkingen tusschen Nederland en Finland zijn nooit van heel grooten omvang geweest. Finland is voor ons wel niet een gesloten boek, doch een waarin wij nu en dan eens bladerden en waarvan wij enkele brokstukken onthielden, zónder dat de geest, dien het ademde en de beteekenis wel goed tot ons doordrongen.

De geschiedenis van geestelijke en stoffelijke knechting, vooral die der laatste twintig jaren, vestigde meer dan eens de aandacht op het ongelukkige land. En wij wisten, dat daar aan de Bothnische golf en den Finschen zeeboezem, een volk onder den Russischen knoet zuchtte, dat in het algemeen hooger stond in beschaving, dan zijn onderdrukkers; een vredelievend volk, lijdend en duldend, een volk van zachtaardige inborst, van dichters en droomers. Toch zou men zich vergissen door te gelooven, dat de Finnen zich het liefst in het rijk der stille gedachten ophouden en dat het werkelijke leven langs hen heen glijdt, zonder dat zij daar acht op slaan. De praktische zijde van het leven kennen zij even goed, als het bewustzijn daarvan openbaart zich niet in een drukke activiteit, maar in een kalme volhardende energie.

Dat bewijzen hun steden en vooral hun hoofdstad Helsingfors.

Wanneer men van Lübeck uit, langs het oude Kalmar aan de Zweedsche kust en de eilanden Gothland, Dagvis en Oesel varende, een zeereis die vijftig uur duurt, doch afgwisselend en aangenaam is dan de kortere landreis, rechts op een hoogen krijtrots de oude Esthlandsche stad Reval ontwaart en de vesting Sveaborg voorbij is, dan doemt plotseling voor ons het Finsche „Helsinki” op met zijn torens, gebouwen en koepels. Aan weerszijden van de boot schuift het eene na het andere eiland voorsijden, begroeide, als in het wild rondgestroopte groote rotsblokken, een schilderachtig beeld vol afwisseling.

Hier en daar is het donkere groen onderbroken door lichte plekken; dat zijn de witte villa's van welgestelde Finnen, die hier scheren zomervakantie hebben. Wij het beeld van de stad „ten voeten uit”, met recht als uit graniet gehouwen, want vele huizen en gebouwen zijn uit dat soort gesteente opgetrokken. Wij varen door de Zuidhaven, de handelshaven, en de diepte van het water is zoo groot, dat het stoomschip onmiddellijk aan het marktplein, de „Salutorget”, kan meren.

Hier zijn wij al midden in de stad. Er zijn niet veel havens, die een zoo goede verbinding met de open zee, aan diep vaarwater paren als Helsingfors en waar groote schepen tot in het hart der stad kunnen komen. Aan beide zijden van de havens, de reeds genoemde Zuidhaven, de Noordhaven de oorlogshaven, Sanvikshaven, voor het verkeer van kleinere koopvaardij-schepen en roei- en zeilschepen, breidt zich de stad uit.

Zooals wel verondersteld kan worden biedt de Zuidhaven het

¹⁾ Dit werd geschreven, vóór het optreden der Roode Garden in Finland bekend was. Red.

levendigste beeld, en wel omdat hier het grootste gedeelte van de voortbrengselen van den Finschen bodem ingeladen wordt, om naar andere landen te gaan, terwijl grondstoffen en bewerkte artikelen, welke Finland zelf óf hoegenaamd niet óf in slechts geringe hoeveelheid heeft, aangebracht worden. De naties met een groot zeevaartverkeer waaien hier, ook de Nederlandsche. De Russische is tamelijk sterk vertegenwoordigd, doch het is niet de energie en ondernemingsgeest van den Rus, die haar hier eene zoo groote plaats doet innemen. De meeste schepen die onder Russische vlag varen, behooren aan Finnen: nu Finland onafhankelijk is, hebben de Finsche kleuren de Russische grootdeels verdrongen. De houthandel, -fwerking en -uitvoer. De houthandel, -fwerking en -uitvoer wel het meeste bij tot het verkeer en de welvaart. De in duizenden naar de hoofdstad gevoerde boomstammen, worden er eerst gezaagd en dan uitgevoerd naar de voornaamste landen van Europa, behalve naar Rusland, dat zelf voldoende hout heeft.

Dit maakt den grootsten rijkdom uit van het land; niet minder dan 220000 K.M². is bedekt met wouden en nog eens wouden, welke dus eene oppervlakte

beslaan van ongeveer zeven maal die van Nederland. De exploitatie van dezen onmetelijken voorraad hout gaat met reuzenschreden vooruit en de uitvoer is in tien jaar tijds verdubbeld. Zoo bedroeg die in 1913 ruim 100 miljoen gulden, waarvan er vier voor rekening komen van Nederland. Hier zien wij ook de granietblokken en de tufsteen waaraan Finland zoo rijk is, verladen.

Een Russisch spel van het noodlot is, dat de Finsche bodem heeft moeten dienen tot verheerlijking van zijn overwinnaars en onderdrukkers. Het standbeeld voor Alexander I te Petrograd en dat voor Alexander II te Helsingfors, bestaat grootendeels uit Finsch graniet, welk materiaal ook bij den bouw van de beroemde Isaäkkathedraal is gebruikt. De tufsteen, kunstig bewerkt, sieraat o.a. verscheidene paleizen van Russische vorsten en rijks-grooten.

Het papier, door Finnen vervaardigd en uit hun hoofdstad in groote hoeveelheden uitgevoerd, moest dienen tot verkondiging van hun smaad en vernedering. In de bureaux der Russische regeering werd het veel gebruikt, en bijna alle Russische dagbladen werden er op gedrukt.

De scheepswerven en machinefabrieken moesten het materiaal leveren voor de oorlogsschepen die in de Noordhaven altijd als een dreigende Russische wacht gereed lagen, om verzet te smoren. En zooals de oorlogsschepen in de Noordhaven de „stoffelijke overheersching” aantoonde, zoo moest de hooggelegen Russische kerk, wier beeld de Zuidhaven beheerscht, het „geestelijk overwicht” verkondigen.

Wie verwacht, dat Helsingfors een belangwekkend en boeiend stadsbeeld oplevert, door bouwwerken, waaruit de geest en karakter van het verleden spreken, of die gekenmerkt worden door een eigen nationaal stijl, vergist zich. Helsingfors zal den minnaar van het schone, der oude stad niet bevredigen. Het is ook betrekkelijk een nog jonge stad. Wel dankt zij haar naam aan de oude Helsingers, aan wie de herinnering ook nog voortleeft in Helsingör en Helgoland. Doch die leefden verstrooid in kleine nederzettingen. Gustaaf Wasa, de Zweedsche koning en volksheld, heeft Helsingfors gesticht; op last van Koningin Christina, de dochter van Gustaaf Adolf, werd de stad in 1642 verplaatst naar het terrein, waar zij zich thans verheft. Zweden en Russen hebben herhaaldelijk om haar gevochten, waarbij de met de Zweden versmolten Finnen, en de eigenlijke Finnen dapper medestreden tegen de Moskoviëten, totdat de laatste in 1808 haar voorged in bezit kregen. Eerste tien jaar later werd zij tot hoofdstad van het nieuwe Russische Grootvorstendom verheven, nadat Abo als eerste stad van het land ontroond was.

De nieuwe grootvorst, Czaar Alexander I, kwam in persoon zijn nieuwe onderdanen, vzekeren, dat hij al hun oude rechten en instellingen onaangetast zou laten, welke belofte hij echter in zijn laatste regeeringsjaren verbrak.

De bestuurslichamen, die vóórdien te Stockholm zetelden, waren thans te Helsingfors gevestigd, waar ook een regeeringsraad, de senaat, in het leven geroepen werd.

Helsingfors was toen nog maar een kleine stad met nauwelijks 5000 inwoners. Het was juist, voor de derde maal tijdens zijn bestaan, door brand nagenoeg geheel verwoest. Want omdat het in zoo groote hoeveelheid ter beschikking was, en bovendien veel gemakkelijker te bewerken dan graniet en tufsteen, werd bij den bouw van huizen alleen hout gebezigd.

Thans neemt het hout nog maar een bescheiden plaats in, het graniet heeft het verdrongen en de tufsteen. Hout en graniet, vastheid en onbreekbaarheid, zooals het Finsche volkskarakter in taaie en onbreukbaarheid tegenstand bood aan de Russische

indringing. De Russische wapenen mochten overheerschen, de nationale geest in Finland bleef ongebroken.

Heel veel heeft daartoe bijgedragen de Kalevala, eene verzameling volkslegenden, sagen en overleveringen door Lönnrot bijeen gebracht, de werken van Topelius en van Runeberg, waarin zich de volksgeest zoo getrouw weerspiegelt. Aan deze drie, met Snelmann, die op praktische wijze hunne ideeën wist te benutten tot sterking van het nationaal bewustzijn, dankt de volksgeest zijn ontwaken tot een nieuw leven.

Runeberg, die op zoo gloedvolle wijze de liefde voor het Finsche vaderland wist te vertolken en aan te wakkeren, is vooral het voorwerp van vereering. Midden op de groote met boomen beplante straat de Esplanade, is voor den nationalen dichter een standbeeld gezet. Hier ziet hij neer op het geslacht, dat hij heeft zien opgroeien en aan hetwelk hij een niet te ontrooven waardevol bezit naliet: het besef welke onverwoestbare krachten er in de nationale gedachten liggen opgesloten.

Hier klopt de polsslag van het nationale leven en centraliseert zich het geestelijke en politieke.

In de onmiddellijke omgeving van de Esplanade, de voornaamste straat, waar ook het brandpunt van het verkeer en van het gezellig leven is, verheffen zich het stendenhuis en het senaatsgebouw, heeft de Finsche literatuurvereniging haar zetel en bevindt zich het Finsche theater, waar een enkel maal Aino Acte, de Finsche kunstenaar van wereldvermaardheid, optreedt in stukken, in haar moedertaal gespeeld. Dan de Universiteit, waar eens Snelmann actieve belangstelling voor het nationale leven wist op te wekken; de kweek- en oefenplaats der hoogere geestelijke beschaving, welke vele studenten in hunne vacantie, na zich die zelf eigen gemaakt te hebben, aan hun minder ontwikkelde landgenooten, in volkskursussen en volksscholen gaan brengen.

De student is dan ook zeer gezien in Finland, hij speelt een groote rol in de verbreiding der beschaving. En ook de studente, want er komen jaarlijks honderden jonge Finschen naar Helsingfors om zich daar aan de studie te wijden. Het onderricht wordt gegeven en in de Finsche en in de Zweedsche taal.

Als bij het begin van de zomervacantie de nieuwe studenten ontvangen worden en als teken van hun opnemings in het studentencorps de pet wordt uitgereikt, dan neemt bijna geheel Helsingfors deel aan de daarmee gepaard gaande feestelijkheden.

Het Finsche volk is democratisch aangelegd; rijken en armen wonen niet als in vele andere steden gescheiden in afzonderlijke buurten, doch hier staan de huizen van de minder gegoeden en de welgestelden naast elkaar.

Aan het dalen en stijgen der straten bemerkt men, dat de Finsche hoofdstad op oneffen bodem staat. Van de verhevenheden is gebruik gemaakt bij het stichten van sommige groote gebouwen zooals het Finsche theater, het stendenhuis en de St. Nicolaaskerk.

Niettegenstaande het stratenbed zoo ongelijk is, ondervindt het rijverkeer daar niet veel belemmering door. Overwegend is een kleine lichte victoria, waarvoor het paard, dat zelfs tegen steile straten vlug oploopt, op Russische wijze is aangespannen; ook de koetsier is veelal als zijn beroepsgenoot in Petrograd en Moskou gekleed en behandelt zijn dier even vriendelijk als die dat doet. Het gebruik van het vervoermiddel ligt binnen het bereik ook van zeer kleine beurzen. Wel nergens als hier doet het rijtuigverkeer de elektrische trams zooveel concurrentie aan.

Opmerkelijk te Helsingfors zijn vooral de huizen in den zoogenaamden nieuw Finschen stijl, waarvan er nog niet veel verzezen zijn. Zij hebben slechts een benedenwoning en ééne verdieping, zijn breed uitgebouwd, hebben verschillende bijna torenvormige uitbouwels en gelijken eerder op een landelijke woning dan op een stedelijke. Verscheidene zijn versierd met gestalten uit de Kalevala zooals Väinämöinen, de verpersoonlijking der landelijke dichtkunst en Ilmari, die het tooverkrachtige werktuig sampo smeedde.

De hygiëne nam reeds oudtijds een groote plaats in onder de Finnen en heeft, met de voorliefde voor de sport in de open lucht, schaatsenrijden, skis, zeilen en roeien, een gezond en sterk slag menschen van hen gemaakt. Het zoogenaamde Finsche bad, een ruimte gevuld met op gloeiende steenen verdampend water, is zeer in trek. In Helsingfors ontbreekt bijna in geen huis de badkamer, een zeer navolgingswaardig voorbeeld voor steden in andere landen.

Helsingfors heeft een langeren winter dan wij en gewoonlijk ook een kouderen; de sneeuw kan er wel een meter hoog liggen. De zomers doen in warmte echter niets voor de onze onder, doch worden over het algemeen gekenmerkt door een tamelijk grooten neerslag.

In het warme jaargetijde verlaten vele Finnen hun hoofdstad, om in de

koelere omgeving zooals op Klippan, Brunsparken, Alphyddan, en Högholmen, waar de rendieren vrij rondloopen, verkwikking te vinden. Ook vele Russen, die de benauwde straten van Rusland's nieuwe en oude hoofdstad ontvluchten, komen verademing zoeken in de heerlijke Finsche natuur.

De zomer is ook de tijd bij uitnemendheid om Europa's grootste stroomversnelling, de Imatra, te gaan aanschouwen. Deze kan men van Helsingfors uit per spoor bereiken, doch wie tijd heeft, en het er voor over heeft, om de schoonheid van de verrassendste natuurgezichten te genieten, die late zich in een roei- of zeilboot een eind langs de kunst door de Finsche schieren brengen. Het prachtige décor dat de natuur hier, op de schilderachtig begroeide rotsen heeft opgetrokken, wijkt uiteen en komt naderbij, om dan plotseling het gezicht vrij te laten op een ruimen breeden waterplas, waarin de met geboomte bezette eilandjes als donkere plekken afsteken, waarna even snel de rotsige oevers zich vernauwen, soms zóó dat als de boot in het midden vaart men de oevers met de hand aan kan raken. Roeien en zeilen is in zoo'n geval onmogelijk, dan wordt er gewrikt.

Met een der stoombooten, die geregeld de verbinding tusschen de kustplaatsen onderhouden, gaan wij verder ons doel tegemoet, want om zich langs de geheele kust te laten roeien en zeilen is wel wat veel gevegd. De kustlijn tusschen Helsingfors en Villmannsstrand is n.l. ongeveer even lang als die tusschen den Helder en Goes.

Van Villmannsstraat over Wuoxenissa bereiken wij de Imatra, die het water van de Saimameren naar het Ladogameer afvoert.

Tusschen twee rotsbanken, perst het water in groote massa's zich heen. Bruisend en schuimend neemt het zijn weg, slaat kolkend terug tegen de rotsblokken, die het in zijn vaart trachten te stuiten, om er met vernieuwde woede, kokend en ziedend overheen te spatten of er langs te stuwen.

Hoe groot de snelheid is en de kracht van het water, zien wij aan de voorbij ijelende boomstammen, welke het mee voert, en die, kantelend en draaiend in den maalstroom, de rotsblokken en de oevers beuken, als ze daar tegen aanbonzen.

Een eigenlijke waterval is de Imatra niet. De groote hoeveelheid water, welke uit de Saimameren vloeit, wordt plotseling in een nauwen gang geperst, met afloopenden bodem. Toch is die gang nog 45 meter breed.

De kracht van het water vertegenwoordigt een energie van 8000 paardekrachten. Er is al wel aan gedacht die voor elektrische drijfkracht en verlichting te benutten, doch tot uitvoering is dat plan niet gekomen.

De woeste schoonheid van de Imatra zou dan verloren gaan. Zij schuurt de wanden af van de rotsen, waarlangs zij haar wateren stuwt, diept den bodem uit en knaagt aan de rotsblokken, welke haar in den weg liggen. Maar naarmate zij de ruimte waar zij zich doorheen wringt verbreedt, wordt zij kalmer.

Moge ook de bruisende stroom van Finsche volkskracht, na de beletselen welke haar op haar loop tegenhielden, te hebben overwonnen, in rustiger banen geleid worden. G. WIJGMANS.

ONTVANGEN BOEKEN, ENZ.

Ter gelegenheid van het 12½ jarig jubileum van Leo Smelt Woodland als hoofdredacteur van het weekblad „De Nederlandsche Jager”, is van genoemd blad een aardig feestnummer verschenen, waarin verschillende medewerkers „Moustache” huldigen, die door een van hen genoemd wordt „de moderne herleving van den ouderwetschen beroepsjager”.

HELSINGFORS. DE IMATRA-STROOMVERSHELLING.

Wilde dieren, die ik gekend heb

8) DOOR E. THOMPSON SETON.

RAGGYLUG, HET VERHAAL VAN EEN PLUIMSTAARTKONIJNTJE.

(Vervolg).

RAG begon toen voorzichtig naar zijn moeder te zoeken en vond haar spoor, en hij volgde deze vreemde gids, die dieren zoo goed kennen en de mensch heelemaal niet, tot hij vond waar zij zich verstopt had. Zoo kreeg hij zijn eerste les in 't volgen van een spoor, en zoo werd het verstopperij spelen dat zij nu deden een goede oefening, die hem later in zijn leven te pas kwam.

Vóór die eerste tijd, waarin hij geoefend werd, voorbij was, had hij de voornaamste listen, waardoor een konijn in 't leven blijft, geleerd, en in niet weinig moeilijkheden had hij getoond een waar genie te zijn.

Hij was erg knap in 't „stuivertje verwisselen” en dergelijke spelletjes.

Hij had het nog niet geprobeerd, maar hij kende ook „prikkelraad” spelen, wat een prachtig nieuw kunstje is, hij had zich speciaal toegelegd om 't zand te bestudeeren, dat alle sporen doet verdwijnen. In alle mogelijke kunsten was hij bijzonder goed thuis, en hij vergat nooit, dat „stilliggen” het begin van alle wijsheid is, en dat de wilde rozenstruik altijd veilig is.

Rag leerde waar hij al zijn vijanden aan kon herkennen en dan hoe hij ze te slim af kon wezen. Want haviken, uilen, vossen, honden, wezels, katten, bunzingen, waschberen, en menschen, alle hebben ze een verschillende manier om jacht te maken op konijnen, en voor elk van deze moeilijkheden leerde hij een uitweg.

Om het naderen van den vijand op te merken leerde hij eerst op zich zelf en op zijn moeder vertrouwen en dan op de gaai. „Sla nooit de waarschuwing van de gaai in den wind,” zei Molly; „zij is een onheilstoker, en zij stuurt je plannen in de war, en is altijd aan 't krabbedieven, maar niets ontsnapt haar. Zij zou er niets in vinden om ons kwaad te doen, maar dank zij den rozenstruik kan zij het niet, en haar vijanden zijn dezelfde als die van ons: daarom is 't goed op haar te letten. Als de specht waarschuwt, kan je hem vertrouwen, want hij is eerlijk; maar bij de gaai vergeleken is hij erg dom, en hoewel de gaai dikwijls leugens vertelt alleen maar om kwaad te stoken, kan je haar toch veilig gelooven als zij kwaad nieuws brengt.”

Om door het prikkeldraad te springen moet men veel durf en uitstekende pooten hebben. Het duurde lang voor Rag het waagde het te probeeren, maar toen hij zijn volle kracht bereikt had, werd het een van zijn geliefkoosde bezigheden.

„Het is een heel aardig spel voor wie het doen kunnen,” zei Molly. „Eerst moet je je hond op een rechten weg leiden en hem een beetje aanhitsen door je bijna door hem te laten pakken. Dan, hem één sprong vóór blijvend, leid je hem schuin voorover gebogen naar een prikkeldraad-versperring. Ik heb menig hond en vos kreupel zien worden, en een grooten jachthond op de plaats zien doodblijven op deze manier. Maar ik heb ook meer dan één konijn het leven zien verliezen toen hij het beproefde.”

Rag leerde al gauw wat sommige konijnen nooit leeren, namelijk dat zich in een hol verstoppen niet zoo'n mooie list is als het wel lijkt; voor een wijs konijn mag het veiligheid beteke-

nen, maar voor een dom konijntje wordt het vroeg of laat een val. Een jong konijn denkt er altijd in de eerste plaats aan; een oud konijn beproeft dit redmiddel nooit, voordat alle andere mislukt zijn. Ze kunnen er door aan een mensch of een hond, een vos of een roofvogel ontkomen, maar als de vijand een fret, een wezel of een bunzing is, beteekent het een plotselinge dood.

Er waren slechts twee konijnenholen in het moeras, één aan de „Sunning Bank,” een droog, beschut heuveltje in het zuidelijk gedeelte. Het lag open en liep schuin af, en hier namen de konijntjes op mooie dagen een zonnebad. Zij strekten zich uit op de geurige dennenaalden en op de planten, in allerlei vreemde houdingen, net als katten, en draaiden zich langzaam om alsof ze lagen te roosteren en aan alle kanten goed gaar wilden worden. En zij knipten met hun oogen en hijgden en kronkelden zich alsof ze de vreeselijkste pijnen leden; toch was dit een van hun grootste genoegens.

Even over den rand van den heuvel stond een groote dennestronk. Zijn reusachtige wortels kronkelden zich boven het gele zand uit als draken, en onder hun beschermende klauwen had een nijldige oude marmot lang geleden een nest gegraven. Zij werd hoe langer hoe brommiger en slechter van humeur, tot zij eens op een dag bleef wachten om met een hond te vechten in plaats van het hol binnen te gaan; het gevolg was, dat Molly een uur later het hol in bezit nam.

Dit hol tusschen de dennewortels werd later doodkalm in beslag genomen door een eigenwijzen jongen bunzing, die, als hij wat minder dapper geweest was, misschien langer van het leven had kunnen genieten, want hij verbeeldde zich dat zelfs een man met een geweer voor hem op de vlucht zou gaan. In plaats dat hij Molly dus voor goed uit het hol verdreven had, was zijn regeering, net als die van zekeren Hebreuwschen koning, na zeven dagen weer uit.

Het andere hol, het z. g. varen-hol, lag in een varenboschje dicht bij een klaverveld. Het was klein en vochtig en werd alleen gebruikt als laatste toevluchtsoord. Dit was ook het werk geweest van een marmot, een vriendelijke buurvrouw met goede bedoelingen, maar een dom, jong diertje, wier huid, omgezet in een zweep, nu gebruikt werd voor het aanzetten van de ossen in het span.

„Haar verdiende loon,” zei de oude boer, „want dat vel was van een dier, dat leefde van gestolen voedsel, dat de ossen anders zelf hadden kunnen eten.”

De konijnen waren nu de eenige eigenaars van de hollen, maar ze kwamen er niet dicht bij als het niet dringend noodig was, uit vrees dat hun spoor deze laatste schuilplaatsen aan een vijand verraden zou.

Er was ook nog de holle notenboom die, hoewel hij bijna geheel tegen den grond lag, toch nog groen was en het groote voordeel bood aan beide kanten open te zijn. Deze boom was lang de woonplaats geweest van een zekeren Lotor, een eenzamen ouden waschbeer, die veel jacht maakte op kikkers en die, net als de monniken in vroeger tijden, verondersteld werd zich van elk dierlijk voedsel te onthouden. Er was echter alle reden om hem te verdenken slechts te wachten tot de gelegenheid zich voordeed om te smullen van een lekker konijntje. Toen hij eindelijk op een donkeren avond doodgeschoten werd, bezig een aanval te doen op een kippenhok, legde Molly, zonder een zweem van spijt, maar met een gevoel van groote verlichting, beslag op zijn gezellig nest.

IV.

De heldere Augustus-zon scheen 's ochtends stralend over het moeras. Alles koesterde zich in den warmen gloed. Een klein vogeltje zat te wippen op een lang riet in den waterplas. Onder hem was het open water, dat erg vuil was, en waarin de blauwe lucht weerspiegelde; met het gele eendenkroos vormde het blauw een prachtig mozaïk, met het onderst-boven figuurtje van den vogel in het midden. Op den oever groeiden de groote, goud-achtig groene koolplanten in weligen overvloed, en wierpen een donkere schaduw over de bruine moerasgrassen.

De oogen van het vogeltje waren nog niet geoefend om van de kleurenpracht te genieten, maar hij zag wat wij over 't hoofd gezien zouden hebben, n.l. dat twee van de talrijke bladerachtige bruine stronken onder de koolbladeren wollige levende dieren waren, met neusjes, die nooit ophielden heen en weer te gaan, hoe stil ze zich verder ook hielden.

Het waren Molly en Rag. Zij lagen daar uitgestrekt onder de koolbladeren, niet omdat zij den scherpen geur zoo lekker vonden, maar omdat de gevleugelde teken daar heelemaal niet tegen konden en ze daarom met rust lieten.

Foto C. Steenbergh.

BIJ DEN VUURTOREN VAN MARKEN.

(Wordt vervolgd).